

UNIVERZITA PARDUBICE
Fakulta ekonomicko-správní
Ústav ekonomie

**VLIV ZMĚNY VÝBĚRU SPOTŘEBNÍCH DANÍ
NA PŘÍJMY STÁTNÍHO ROZPOČTU**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

AUTOR PRÁCE: Petra Bálková
VEDOUCÍ PRÁCE: doc. Ing. Antonín Pešek, CSc.

2006

UNIVERZITY OF PARDUBICE
Faculty of economics and administration
Institute of economics

**THE IMPACT OF THE CHANGES IN THE EXCISE DUTY COLLECTION
ON THE BUDGET REVENUES**

THESIS

AUTHOR: Petra Bálková
ADVISOR OF WORK: doc. Ing. Antonín Pešek, CSc.

2006

2

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména skutečnosti, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla dle § 60 zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně Univerzity Pardubice.

Praha 23.5.2006

SOUHRN

Předmětem této diplomové práce je analýza vlivu změn ve výběru spotřebních daní vyplývajících z nově přijatého zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních v platném znění. Cílem práce je zjistit jakým způsobem nový zákon a veškeré změny s ním spojené ovlivnily příjmy státního rozpočtu a dále zjistit jaké jsou dopady aplikace nového zákona v oblasti správy spotřebních daní. Tento zákon a předpisy související zahrnuje nové principy vycházející z legislativy EU a přináší zcela zásadní změny ve způsobu placení spotřebních daní. Zákon umožňuje především volný oběh zboží nezatíženého spotřební daní až do dne, kdy je výrobek podléhající spotřební dani dodán pro konečnou spotřebu. V průběhu celé transakce je zboží sledováno správcem daně a pohyb je zajištěn finančními zárukami tak, aby se zamezilo daňovým únikům.

SUMMARY

This thesis primarily deals with analyzing impacts of changes at excise duties collection resulting from a lately adopted law No. 353/2003 of the Collection of Law – on excise duties. The thesis aims at finding how the new law and all changes connected with it affected income of a national budget. Furthermore, it aims at finding impacts of the new law application within a framework of administering excise duties. The law and linked provisions cover new principles stemming from EU legislation and brings quite essential changes of paying excise duties. The law primarily enables free movement of goods not burdened by an excise duty till a day when a product being liable to an excise duty is delivered for a final consumption. During a course of transaction goods is monitored by a tax administrator and a movement is secured by financial guarantees in order to avoid tax evasions.

OBSAH

SOUHRN	5
SUMMARY	6
OBSAH	7
1. ÚVOD – CÍL PRÁCE	11
2. SPOTŘEBNÍ DANĚ	13
2.1 PŘEDMĚT ZDANĚNÍ.....	13
2.2 PLÁTCI DANĚ.....	13
2.3 DAŇOVÁ POVINNOST.....	15
2.4 SAZBA A VÝPOČET DANĚ.....	15
2.5 OSVOBOZENÍ OD DANĚ.....	16
2.6 DOKLADY.....	16
3. ZMĚNY VE VÝBĚRU SPOTŘEBNÍCH DANÍ	19
3.1 ZMĚNY VYPLÝVAJÍCÍ ZE ZÁKONA Č. 353/2004 SB., O SPOTŘEBNÍCH DANÍCH.....	19
3.1.1 ZÁSADNÍ ZMĚNY.....	20
3.1.2 OPATŘENÍ ZAVEDENÁ PO VSTUPU DO EU.....	20
3.1.3 POJMY.....	20
3.1.4 ZAJIŠTĚNÍ DANĚ.....	22
3.1.5 DOPRAVA VYBRANÝCH VÝROBKŮ.....	23
3.1.6 DOVOZ VYBRANÝCH VÝROBKŮ.....	23
3.1.7 VÝVOZ VYBRANÝCH VÝROBKŮ.....	23
3.1.8 KONTROLA.....	23
3.2 ZMĚNY VYPLÝVAJÍCÍ ZE ZÁKONA Č. 217/2005, O SPOTŘEBNÍCH DANÍCH.....	24
3.3 SWOT ANALÝZA – SPRÁVA SPOTŘEBNÍCH DANÍ.....	26
3.3.1 ÚVODNÍ ČÁST.....	26
3.3.2 OBSAHOVÁ A POPISNÁ ČÁST.....	26
4. SPOTŘEBNÍ DANĚ V EU A MEZINÁRODNÍ SMLOUVY O VZÁJEMNÉ POMOCI	29
4.1 SPOTŘEBNÍ DANĚ V EVROPSKÉ UNII.....	29
4.1.1 OBECNÉ PRINCIPY.....	29
4.1.2 PŘEPRAVA ZBOŽÍ.....	30
4.1.3 VZÁJEMNÁ POMOC – VERIFIKAČNÍ SYSTÉM PRO PŘEPRAVU ZBOŽÍ.....	31
4.1.4 REGISTR PLÁTCŮ SPD (SEED) – DRŽITELÉ POVOLENÍ.....	32
4.1.5 AUTOMATIZAČNÍ SYSTÉM PŘEPRAVY A KONTROLY (EMCS).....	32
4.1.6 SYSTÉM VČASNÉHO VAROVÁNÍ.....	33
4.2 MEZINÁRODNÍ SMLOUVY O VZÁJEMNÉ POMOCI.....	33
4.2.1 BILATERÁLNÍ DOHODY.....	33
4.2.2 PODPORA K PŘÍPRAVĚ NOVÉ LEGISLATIVY V OBLASTI SPRÁVY SPD A JEJÍHO PRAKTICKÉHO PROVÁDĚNÍ.....	34
5. PŘÍKLADY Z PRAXE	35
5.1 NEZÁKONNÉ NAKLÁDÁNÍ S TABÁKOVÝMI VÝROBKY.....	35
5.2 NEZÁKONNÉ NAKLÁDÁNÍ S LIHOVINAMI.....	37
5.3 NEZÁKONNÉ NAKLÁDÁNÍ S POHONNÝMI HMOTAMI.....	37
6. DOPAD ZMĚN VE VÝBĚRU SPD NA PŘÍJMY STÁTNÍHO ROZPOČTU	39
6.1 PLNĚNÍ STÁTNÍHO ROZPOČTU V ROCE 2004.....	39
6.1.1 ANALÝZA K JEDNOTLIVÝM KOMODITÁM VYBRANÝCH VÝROBKŮ.....	39
6.1.2 CELKOVÁ REKAPITULACE.....	42
6.1.3 OPATŘENÍ K ZAJIŠTĚNÍ PŘÍJMŮ SR V NÁSLEDUJÍCÍCH LETECH.....	42
6.2 VNITROSTÁTNÍ SPOTŘEBNÍ DANĚ V ROCE 2004.....	44
6.2.1 ROZBOR VNITROSTÁTNÍCH DAŇOVÝCH POVINNOSTÍ A INKASA ZA ROK 2004.....	44
6.2.2 ROZBOR POHLEDÁVEK A NEDOPLATKŮ „VNITROSTÁTNÍ SPD – ROK 2004“.....	45
6.3 PLNĚNÍ STÁTNÍHO ROZPOČTU V ROCE 2005.....	53
6.3.1 ANALÝZA K JEDNOTLIVÝM KOMODITÁM VYBRANÝCH VÝROBKŮ.....	54

6.3.2 CELKOVÁ REKAPITULACE.....	57
6.4 VÝVOJ CELKOVÉHO INKASA SPD ZA CELNÍ SPRÁVU	58
7. ZÁVĚR	62
8. LITERATURA.....	66
PRÁVNÍ NORMY ČR	66
9. PŘÍLOHY.....	69
PŘÍLOHA 1	69
<i>PRÁVNÍ NORMY UPRAVUJÍCÍ VÝBĚR SPOTŘEBNÍCH DANÍ PŘED A PO 1.1.2004.....</i>	<i>69</i>
1. PRÁVNÍ ÚPRAVA PŘED ROKEM 2004	69
2. PRÁVNÍ ÚPRAVA PO ROCE 2004.....	70
2.1 ROK 2004.....	70
2.2 ROK 2005.....	70
PŘÍLOHA 2	71
<i>ZVÝŠENÍ SAZEB SPOTŘEBNÍCH DANÍ OD 1. 1. 2004.....</i>	<i>71</i>
PŘÍLOHA 3	73
<i>ZÁKLAD DANĚ A SAZBY DANĚ VYBRANÝCH VÝROBKŮ</i>	<i>73</i>
10. ÚDAJE PRO KNIHOVNICKOU DATABÁZI.....	77

SEZNAM TABULEK A OBRÁZKŮ

TABULKA Č. 1 SWOT ANALÝZA SPRÁVY SPD – OBSAHOVÁ A POPISNÁ ČÁST	26
TABULKA Č. 2 – PŘÍJMY SR Z SPD – ROK 2003, 2004	39
TABULKA Č. 3 - PŘÍJMY SR Z SPD – ROK 2003, 2004 – MINERÁLNÍ OLEJE.....	39
TABULKA Č. 4 - PŘÍJMY SR Z SPD – ROK 2003, 2004 – LÍH A LIHOVINY	40
TABULKA Č. 5 - PŘÍJMY SR Z SPD ROK 2003, 2004 – PIVO	40
TABULKA Č. 6 - PŘÍJMY SR Z SPD – ROK 2003, 2004 – VÍNO A MEZIPRODUKTY	41
TABULKA Č. 7 - PŘÍJMY SR Z SPD – ROK 2003, 2004 – TABÁK. VÝROBKY A NÁLEPKY	41
TABULKA Č. 8 - PŘÍJMY SR Z SPD –CELKOVÁ REKAPITULACE	42
TABULKA Č. 9 – VNITROSTÁTNÍ SPD – ROK 2003, 2004	44
TABULKA Č. 10 – DAŇOVÉ POVINNOSTI A INKASO – ROK 2004	44
TABULKA Č. 11 – VRÁCENÁ SPD DLE KOMODIT – ROK 2004	45
TABULKA Č. 12 – VÝNOS SPD Z CELKOVÝCH PŘÍJMŮ – DLE JEDNOTLIVÝCH KOMODIT.....	45
TABULKA Č. 13 –NEDOPLATKY SPD DLE KOMODIT A DLE CELNÍCH ŘEDITELSTVÍ	46
TABULKA Č. 14 – POČTY POSEČKÁNÍ DANĚ A POVOLENÉ SPLÁTKY – ROK 2003, 2004	46
TABULKA Č. 16 – POČET MÍSTNÍCH ŠETŘENÍ DLE REGIONU	47
TABULKA Č. 17 – VYTÝKACÍ ŘÍZENÍ – ROK 2004	48
TABULKA Č. 18 – PŘEHLED DÍLČÍCH VÝSLEDKŮ Z PROVEDENÝCH DAŇOVÝCH KONTROL DLE CELNÍCH ŘEDITELSTVÍ – ROK 2004	49
TABULKA Č. 19 – VYMÁHÁNÍ DAŇOVÝCH NEDOPLATKŮ – ROK 2004	50
TABULKA Č. 20 – ODVOLÁNÍ PROTI PLATEBNÍM VÝMĚRŮM – ROK 2004	51
GRAF Č. 1 – NÁRŮST VYDANÝCH STANOVISEK GŘC	52
TABULKA Č. 21 – POČET VYDANÝCH ROZHODNUTÍ – ROK 2004	52
TABULKA Č. 22 - PŘÍJMY SR Z SPD – ROK 2004, 2005	53
TABULKA Č. 23 - PŘÍJMY SR Z SPD – MINERÁLNÍ OLEJ – ROK 2004, 2005	54
TABULKA Č. 24 – PŘÍJMY SR Z SPD – LÍH A LIHOVINY – ROK 2004, 2005	54
TABULKA Č. 26 - PŘÍJMY SR Z SPD – PIVO – ROK 2004, 2005.....	55
TABULKA Č. 27 - PŘÍJMY SR Z SPD – VÍNO A MEZIPRODUKTY – ROK 2004, 2005	56
TABULKA Č. 28 – PŘÍJMY SR Z SPD – TABÁK A TABÁK. NÁLEPKY – ROK 2004, 2005	56
TABULKA Č. 29– POČET VYDANÝCH NABÁKOVÝCH NÁLEPEK – ROK 2005	57
TABULKA Č. 30 - PŘÍJMY SR Z SPD – CELKOVÁ REKAPITULACE	57
TABULKA Č. 31 - CELKOVÉ PŘÍJMY SR Z SPD - POROVNÁNÍ ROKU 2004, 2005	58
TABULKA Č. 32 – VRÁCENÁ SPD	58
GRAF Č. 2 – PŘÍJMY SR Z SPD DLE KOMODIT – ROKY 2003 - 2005.....	65

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

SPD	Spotřební daně
EU	Evropská unie
DPH	Daň z přidané hodnoty
NATO	North Atlantic Treaty Organization
DS	Daňový sklad
PD	Příjmový doklad
GŘC	Generální ředitelství cel
CŘ	Celní ředitelství
CÚ	Celní úřad
CTL	Celně technická laboratoř
AAD	Administrativní doprovodný dokument (Administrative Accompanying Document)
SEED	Identifikační číslo subjektů obchodujících se zbožím podléhajícím spotřební dani (System of exchange excise duties)
SAD	Zjednodušený doprovodný dokument (Simplified Accompanying Document)
EMCS	Automatizační systém přepravy a kontroly
ELO	Evropský informační systém (Excise Liaison Office)

1. ÚVOD – CÍL PRÁCE

V souvislosti s přijetím České republiky do Evropské unie (dále jen EU) bylo nutno kromě řady úprav naší legislativy harmonizovat i celou oblast výběru spotřebních daní a pohybu výrobků zatížených spotřební daní v rámci EU. Z tohoto důvodu byl dne 24.10.2003 přijat **zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních**, který nabyl účinnosti dne 1. ledna 2004. Předmětem této diplomové práce je analýza vlivu změn ve výběru spotřebních daní vyplývajících z tohoto zákona s cílem zjistit jednak zda, případně jakým způsobem nový zákon a veškeré změny s ním spojené ovlivnily příjmy státního rozpočtu a dále zjistit jaké jsou dopady tohoto vlivu. Změny ve výběru spotřebních daní stanovené novým zákonem a předpisy souvisejícími by měly vést vedle harmonizace s právem EU také ke zlepšení situace v oblasti správy spotřebních daní.

V roce 2003 jsem si za téma bakalářské práce zvolila charakteristiku vývojových etap celní správy s cílem nastínit její možný vývoj po vstupu ČR do EU. Jedním z úkolů, který na sebe celní správa vzala a který jsem v bakalářské práci pouze nastínila bylo i převzetí zcela nového systému správy spotřebních daní v souladu se standardy EU. Diplomovou prací mohu navázat na tu část bakalářské práce, ve které jsem pouze předpokládala možný vývoj. Pokusím se zhodnotit, jakým způsobem se celní správa jako „nový“ správce dle „nové“ legislativy vypořádala a vypořádává s komplexním převzetím správy spotřebních daní. Přestože od přijetí nového zákona uběhly teprve dva roky, domnívám se, že již za toto relativně krátké období lze správu spotřebních daní analyzovat, vyčíslit dopad na příjmy státního rozpočtu a lze zhodnotit zavedení a fungování nového systému.

Nový zákon o spotřebních daních (dále jen SPD) v sobě, podobně jako nový zákon o dani z přidané hodnoty (dále jen DPH), zahrnuje nové principy vycházející z legislativy EU. Na rozdíl od zákona o DPH se tento zákon sice týká menšího počtu subjektů, ale pro ty, kterých se týká, přináší zcela zásadní změny ve způsobu placení spotřebních daní. Zákon umožňuje především volný oběh zboží nezatíženého SPD až do dne, kdy je výrobek dodán pro konečnou spotřebu. V průběhu celé transakce je zboží sledováno celní správou a pohyb je zajištěn finančními zárukami tak, aby se zamezilo daňovým únikům. Změny souvisejí především se zavedením institutů daňových skladů, schválených příjemců, uplatňování podmíněného osvobození od spotřebních daní a s nimi souvisejícími novými kontrolními mechanismy. Tyto změny se netýkají jen výrobců výrobků zatížených SPD, tj. minerálních olejů, lihu, piva, vína a meziproductů a tabákových výrobků (dále jen vybraných výrobků), ale i dovozců, přepravníků či obchodníků, tedy těch, kteří nějakým způsobem přijdou do styku s vybranými výrobky.

Hlavní cíl práce – zjištění jak změna ve správě spotřebních daní ovlivnila příjmy státního rozpočtu je dále rozpracován v následujících kapitolách. Po této úvodní následuje kapitola vymezující základní pojmy týkající se spotřebních daní. K jejich vymezení jsem použila dikci zákona a připojila jsem krátký komentář k vybraným paragrafům. Třetí kapitola se věnuje změnám, které nastaly v souvislosti s přijetím nové legislativy. Změny v legislativě, jak již bylo řečeno, byly vynuceny přijetím České republiky do EU a s tím souvisejícím přijetím komunitárního práva. Ve čtvrté kapitole jsem uvedla způsob, jakým jsou spotřební daně vybírány v EU. Pátá kapitola se zabývá příklady z praxe – jsou v ní popsány některé příklady nelegálního nakládání s vybranými výrobky, které vedly k rozsáhlým daňovým únikům. Šestá kapitola by měla splnit vlastní cíl této diplomové práce, neboť se týká příjmů státního rozpočtu v letech 2004, 2005 ve srovnání s předcházejícími roky. Jsou zde uvedeny analýzy dopadu změn ve výběru spotřebních daní v letech 2004 a 2005, a to nejen celkové, ale i za jednotlivé komodity, které podléhají spotřební dani. Poslední kapitola obsahuje zhodnocení.

Metodika diplomové práce spočívá jednak v analýze právních předpisů a dostupných pramenů týkajících se správy spotřebních daní, dále v analýze očekávaných a skutečných výnosů státního rozpočtu ze spotřební daně.

Pro zpracování diplomové práce jsou použity zejména tyto právní předpisy:

Směrnice Rady 92/12/EHS ze dne 25. února o obecné úpravě držení, pohybu a sledování výrobků podléhajících spotřební dani, ve znění směrnice 92/108/EHS, 94/74/ES, 2000/44/ES a 2000/47/ES.

Nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 ze dne 23. července 1987 o celní a statistické nomenklatuře a Společném celním sazebníku

Zákon č. 587/1992 Sb., o spotřebních daních

Zákon č. 353/2003 Sb. o spotřebních daních

Zákon č. 354/2003 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o spotřebních daních

Zákon č. 217/2005 Sb., o spotřebních daních

Zákon č. 13/1993 Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů

Dále jsem čerpala z odborné české literatury, z internetových stránek českých státních orgánů, stránek Evropské unie a materiálů Celní správy publikovaných v profesním měsíčníku CLO DOUANE. Veškeré použité prameny jsou uvedeny v seznamu literatury.

2. SPOTŘEBNÍ DANĚ

2.1 PŘEDMĚT ZDANĚNÍ

„Zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních stanoví podmínky zdaňování minerálních olejů, lihu, piva, vína a meziproductů a tabákových výrobků (dále jen "vybrané výrobky") spotřebními daněmi a způsob značení a prodeje tabákových výrobků.

Spotřebními daněmi jsou

- a) daň z minerálních olejů,*
 - b) daň z lihu,*
 - c) daň z piva,*
 - d) daň z vína a meziproductů a*
 - e) daň z tabákových výrobků,*
- (dále jen "daň")“.¹*

Správu daní vykonávají celní úřady příslušné podle sídla nebo místa pobytu plátce daně (dále jen "plátce"), pokud tento zákon nestanoví jinak.

Počínaje 1. lednem 2004 převzaly správu spotřební daně od finančních úřadů celní úřady, které tvoří součást organizační struktury Celní správy ČR. Kompletní správa spotřebních daní přešla na celní správu nejen vzhledem k jejímu personálnímu obsazení a technické vybavenosti, ale též z důvodů, které souvisí se vstupem ČR do EU. Po vstupu ČR do EU významně poklesl objem vybraného cla a DPH při dovozu zboží.

V přechodných ustanoveních zákona je řešeno, jakým způsobem došlo k rozdělení správy z časového hlediska. Správu daní, u nichž ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona nezaniklo právo daň vyměřit nebo vymáhat nebo nezanikl nárok na vrácení daně, i nadále vykonávaly finanční úřady podle dosavadních právních předpisů. Podle dosavadních předpisů se posuzovaly i všechny lhůty až do ukončení jejich běhu, které začaly běžet přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona; lhůty pro uplatnění práv vzniklých přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se řídí dosavadními předpisy, i když začnou běžet po dni nabytí účinnosti tohoto zákona. V období ledna a části února tedy došlo k situaci, že někteří plátci museli jednat se dvěma správci daně. Daň za listopad a prosinec platili finančnímu úřadu a souběžně již byli v kontaktu s celními úřady.

2.2 PLÁTCI DANĚ

„(1) Plátcem je právnická nebo fyzická osoba,

a) která je provozovatelem daňového skladu, oprávněným příjemcem nebo výrobcem, jíž vznikla povinnost daň přiznat a zaplatit v souvislosti s uvedením vybraných výrobků do volného daňového oběhu (§ 9 odst. 1), nebo v souvislosti se ztrátou nebo zničením a nebo jiným znehodnocením (dále jen "znehodnocení") vybraných výrobků dopravovaných v režimu podmíněného osvobození od daně (§ 9 odst. 3 písm. a),

b) jíž vznikla povinnost daň přiznat a zaplatit

¹ § 1 zákona 353/2003 Sb., o spotřebních daních

1. při dovozu (§ 9 odst. 2),
 2. v případě použití vybraných výrobků osvobozených od daně pro jiné účely, než na které se osvobození od daně vztahuje (§ 9 odst. 3 písm. b),
 3. v případě použití vybraných výrobků, u nichž byla vrácena daň, pro jiné účely, než na které se vrácení daně vztahuje (§ 9 odst. 3 písm. c),
 4. v případě ztráty nebo znehodnocení vybraných výrobků (§ 9 odst. 3 písm. d),
- c) která uplatňuje nárok na vrácení daně, pokud tento zákon nestanoví jinak (§ 14 odst. 4 a 5, § 55 až 57),
- d) která poruší režim podmíněného osvobození od daně během dopravy vybraných výrobků (§ 9 odst. 3 písm. f) a § 28),
- e) jíž vznikla povinnost daň přiznat a zaplatit při přijetí vybraných výrobků uvedených do volného daňového oběhu v jiném členském státě pro účely podnikání nebo určených k plnění úkolů veřejnoprávního subjektu nebo při ukončení dopravy vybraných výrobků určených pro účely podnikání (§ 9 odst. 3 písm. g),
- f) která skladuje nebo dopravuje vybrané výrobky ve větším množství, uvádí do volného daňového oběhu vybrané výrobky, aniž prokáže, že se jedná o vybrané výrobky zdaněné, nebo pokud neprokáže způsob jejich nabytí oprávněně bez daně,
- g) v případě vzniku povinnosti daň přiznat a zaplatit při přechodu nebo převodu vlastnického práva k nezdaněným vybraným výrobkům a podobně (§ 9 odst. 4),
- h) v případě zasílání vybraných výrobků z jiného členského státu na daňové území České republiky (§ 33 odst. 4).
- (2) Osoba s výjimkou osob uvedených v odstavci 1 písm. b) bod 1 a 3 a písm. f) a v § 14 odst. 2 a 3 je povinna se registrovat jako plátce u celního úřadu nejpozději do dne vzniku první povinnosti daň přiznat a zaplatit. Osoba uplatňující nárok na vrácení daně je povinna se registrovat u celního úřadu nejpozději do dne, kdy poprvé uplatní nárok na vrácení daně, není-li již jako plátce daně registrována. Plátce je povinen se registrovat ke každé dani samostatně.
- (3) Větším množstvím vybraných výrobků je pro účely odstavce 1 písm. f) množství přesahující u
- a) minerálních olejů množství dopravované v běžných nádržích (§ 63 odst. 2) zvýšené o 20 l,
 - b) konzumního lihu a lihovin 10 l konečných výrobků,
 - c) piva 110 l,
 - d) meziproductů 20 l,
 - e) vína 90 l, z toho u šumivých vín 60 l,
 - f) cigaret 800 kusů,
 - g) cigarillos a doutníků o váze menší než 3 g/kus 400 kusů,
 - h) ostatních doutníků 200 kusů,

i) tabáku ke kouření 1 kg.

(4) *Bližší vymezení plátců daně upravuje pro daň z minerálních olejů § 44, pro daň z lihu § 66, pro daň z piva § 80 a pro daň z vína a meziproductů § 92“.*²

Tento paragraf definuje okruh osob, které jsou plátcí daně. Jedná se jednak o "standardní" osoby, které jsou provozovateli daňových skladů, oprávněnými příjemci či výrobci a kterým vznikla povinnost přiznat a zaplatit daň, popř. o osoby, které vybrané výrobky dovezly a neumístily dovezené vybrané výrobky do podmíněného osvobození od daně. Kromě toho jsou zde uvedeny další případy, kdy se relevantní osoby stávají plátcí daně. Jedná se většinou o různá porušení podmínek stanovených zákonem, popř. o situaci, kdy určitá osoba např. přepravuje vybrané výrobky ve větším množství a přitom není schopna prokázat, že se jedná o již zdaněné výrobky. Proto je zde i nově nadefinováno, co je chápáno pod pojmem "větší množství". Jestliže by někdo například ve svém automobilu vezl několik kanystrů s benzínem a nebyl by schopen předložit třeba daňový doklad dle paragrafu 5, stal by se plátcem daně s povinností daň zaplatit. Většina plátců je povinna se zaregistrovat k dani nejpozději ke dni vzniku první povinnosti daň přiznat a zaplatit. Jednou z výjimek je právě výše uvedený případ osoby, která převáží větší množství vybraných výrobků a není schopna prokázat, že se jedná o zdaněné výrobky.

2.3 DAŇOVÁ POVINNOST

Daňová povinnost vzniká výrobou vybraných výrobků na daňovém území České republiky nebo dovozem vybraných výrobků na daňové území České republiky.

Daňová povinnost vzniká výrobou vybraných výrobků na daňovém území Evropského společenství nebo dovozem vybraných výrobků na daňové území Evropského společenství.

Zde je definován základní okamžik vzniku daňové povinnosti u všech vybraných výrobků. Pro jednotlivé vybrané výrobky existují i další případy, které jsou definovány v relevantních ustanoveních zákona. Dvojí definice je opět způsobena vstupem České republiky do EU.

Z uvedeného vyplývá, že přeprava vybraných výrobků na území EU se nepovažuje za dovoz ve smyslu celního zákona.

2.4 SAZBA A VÝPOČET DANĚ

„Daň se vypočítá vynásobením základu daně sazbou daně stanovenou pro příslušný vybraný výrobek, pokud tento zákon nestanoví jinak.

*Výpočet daně pro pivo je stanoven v § 85 odst. 3 a pro tabákové výrobky v § 104“.*³

U minerálních olejů, lihu a vína a meziproductů se stanoví daň vynásobením základu daně daňovou sazbou. Pro pivo a tabákové výrobky platí specifické postupy popsané v relevantních částech zákona.

² § 4 zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních

³ § 10 ZákonA č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních

2.5 OSVOBOZENÍ OD DANĚ

„1) Od daně jsou osvobozeny vybrané výrobky

a) dovezené, pokud se na ně vztahuje osvobození od cla, s výjimkou vybraných výrobků, které se po vývozu vracejí zpět na daňové území České republiky a jsou propuštěny do volného oběhu,

b) nakoupené bez daně za stavu ohrožení státu a válečného stavu, pokud tak nařídí vláda podle § 137,

c) dovezené na daňové území České republiky pro ozbrojené síly členských států Organizace Severoatlantické smlouvy s výjimkou ozbrojených sil České republiky pro použití těchto výrobků těmito ozbrojenými silami nebo civilními zaměstnanci je doprovázejícími nebo k zásobování jejich jídelen,

d) dovezené nebo dopravené z území jiného členského státu na daňové území České republiky pro ozbrojené síly členských států Organizace Severoatlantické smlouvy s výjimkou ozbrojených sil České republiky pro použití těchto výrobků těmito ozbrojenými silami nebo civilními zaměstnanci je doprovázejícími nebo k zásobování jejich jídelen.

2) Pokud právnická nebo fyzická osoba nakoupila zdaněné vybrané výrobky a použila je pro účely, na které se vztahuje osvobození od daně, pohlíží se pro účely tohoto zákona na tyto vybrané výrobky, jako by byly pořízeny za ceny bez daně.

(3) Pro přijímání a užívání vybraných výrobků osvobozených od daně podle odstavce 1 se nevyžaduje zvláštní povolení na přijímání a užívání vybraných výrobků osvobozených od daně (§ 13).

(4) Další skutečnosti zakládající nárok na osvobození vybraných výrobků od daně jsou stanoveny pro daň z minerálních olejů v § 49, pro daň z lihu v § 71 a 72, pro daň z piva v § 86, pro daň z vína a meziproductů v § 97 a pro daň z tabákových výrobků v § 105“.⁴

Stejně jako zákon ve znění účinném do konce roku 2003 umožňuje i současný zákon osvobodit od daně určité vybrané výrobky v závislosti na jejich použití. Případy uvedené v tomto paragrafu, na rozdíl od jiných, nevyžadují pro uplatnění osvobození zvláštní povolení dle paragrafu 13 zákona.

Další případy osvobození jsou uvedeny v jednotlivých částech zákona týkajících se jednotlivých sazeb daně.

2.6 DOKLADY

„(1) Plátcí, kterým vznikla povinnost daň přiznat a zaplatit, jsou povinni předložit daňové přiznání samostatně za každou daň celnímu úřadu, a to do 25. dne po skončení zdaňovacího období, ve kterém tato povinnost vznikla, pokud tento zákon nestanoví jinak; ve stejné lhůtě a stejným způsobem jsou plátcí oprávněni uplatnit nárok na vrácení daně, pokud tento zákon nestanoví jinak.

(2) Při dovozu vybraných výrobků se za daňové přiznání považuje celní prohlášení, jímž je navrženo propuštění vybraných výrobků do příslušného celního režimu.

(3) Dodatečné daňové přiznání na snížení daně nebo na zvýšení uplatněného nároku na vrácení daně může plátce uplatnit nejpozději do 6 měsíců ode dne, kdy uplynula lhůta pro podání daňového přiznání za zdaňovací období, jehož se dodatečné daňové přiznání týká,

⁴ § 11 zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních

nebo ode dne, kdy nárok na vrácení daně mohl být naposledy uplatněn. Tuto lhůtu nelze prodloužit, ani nelze povolit navrácení v předešlý stav. Dodatečné daňové přiznání nelze uplatnit u dovážených vybraných výrobků.

(4) Daňové přiznání se podává i v průběhu konkurzu.²⁰⁾

(5) Daň je splatná do 40. dne po skončení zdaňovacího období, pokud tento zákon nestanoví jinak. Daň vybíraná při dovozu vybraných výrobků je splatná ve lhůtě 10 kalendářních dní ode dne, kdy bylo povinné osobě doručeno rozhodnutí o vyměření cla, daní a poplatků, nebo ústně sdělena výše daně, popřípadě ve lhůtě stanovené celním úřadem, rozhodl-li o odkladu platby celního dluhu.

(6) Vznikne-li povinnost daň přiznat a zaplatit podle § 9 odst. 1 u vybraných výrobků, které po vzniku daňové povinnosti podle § 8 nebyly okamžitě uvedeny do režimu podmíněného osvobození od daně, daňové přiznání se podává a daň je splatná nejpozději první pracovní den po dni vzniku této povinnosti, pokud tento zákon nestanoví jinak.

(7) Vznikne-li povinnost daň přiznat a zaplatit podle § 9 odst. 3 písm. a), daňové přiznání se podává a daň je splatná nejpozději první pracovní den po dni zjištění ztráty nebo znehodnocení vybraných výrobků.

(8) Vznikne-li povinnost daň přiznat a zaplatit podle § 9 odst. 3 písm. f), daňové přiznání se podává a daň je splatná nejpozději první pracovní den po dni vzniku této povinnosti.

(9) Daňové přiznání k dani z tabákových výrobků a splatnost daně jsou upraveny v § 116“.⁵

Daňové přiznání musí být předloženo do 25. dne po skončení kalendářního měsíce, ve kterém vznikla daňová povinnost. Výjimku představuje dovoz vybraných výrobků, kdy je daň placena prostřednictvím celních prohlášení a tyto dovozy se do úhrady daňové povinnosti formou záloh, placených následně po uplynutí zdaňovacího období, byl zrušen a daň je splatná do 40. dne po skončení kalendářního měsíce, ve kterém daná daňová povinnost vznikla. V případě dovozů vybraných výrobků je daň splatná jako součást celního dluhu do 10 dnů po doručení rozhodnutí o vyměření celního dluhu. Odlišný postup je však nutno použít v případech ztráty, znehodnocení vybraných výrobků dopravovaných v režimu podmíněného osvobození, jestliže k nim nedošlo prokazatelně v důsledku nepředvídatelné a neodvratitelné události, či při porušení samotných podmínek tohoto podmíněného osvobození. V těchto případech je daň splatná nejpozději první pracovní den po dni zjištění ztráty nebo znehodnocení vybraných výrobků, popř. dni porušení stanovených podmínek.

⁵ § 18 zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních

3. ZMĚNY VE VÝBĚRU SPOTŘEBNÍCH DANÍ

Většina právních norem upravujících problematiku spotřebních daní před nabytím účinnosti zákona č. 353/2004 Sb., o spotřebních daních v platném znění, byla zcela zrušena. Příloha č.1 zahrnuje přehled těchto norem a zároveň přehled norem, které byly přijaty po roce 2004.

3.1 ZMĚNY VYPLÝVAJÍCÍ ZE ZÁKONA Č. 353/2004 Sb., O SPOTŘEBNÍCH DANÍCH

Úprava obchodu mezi členskými státy EU vychází z principu pouze jednoho zdanění, a to buď v zemi výroby (původu) nebo v zemi spotřeby (určení). Předchozí právní úprava platná v České republice vycházela z principu zdanění v zemi původu (tedy v České republice) při tuzemské výrobě a v zemi určení v případě vývozu a dovozu. Díky režimu podmíněného osvobození od daně se nově uplatňuje jednotně princip zdanění v zemi určení.

V EU se tedy spotřební daně odvádějí co nejbližší místu spotřeby. Tak je zajištěno, že se spotřební daně vybírají v tom členském státě, ve kterém jsou vybrané výrobky skutečně spotřebovány. To však znamená, že tyto výrobky jsou v období mezi dnem výroby a dnem spotřeby dopravovány a skladovány nezdaněné. Zvýšenému riziku daňových úniků je tak třeba čelit důsledným dohledem správce daně, což přináší určité administrativní komplikace.

V období mezi dnem výroby nebo dovozu a dnem spotřeby budou nezdaněné vybrané výrobky dopravovány a skladovány v režimu tzv. podmíněného osvobození od daně. Dnem výroby nebo dovozu vybraného výrobku sice vznikne daňová povinnost, ale povinnost daň přiznat a zaplatit vznikne až dnem uvedení tohoto výrobku do volného daňového oběhu. V režimu podmíněného osvobození od daně budou moci být vybrané výrobky skladovány pouze v daňových skladech, které budou provozovány na základě povolení správce daně. Těmi budou místo dosavadních finančních orgánů orgány celní. Celní orgány jsou správci spotřebních daní ve většině členských i kandidátských států EU. Přeprava vybraných výrobků je zajištěna zárukami (viz. dále).

Nabytím účinnosti zákona o SPD se tedy zcela změnil systém výběru spotřebních daní, jehož **základním principem je zavedení režimu podmíněného osvobození od daně, který posouvá okamžik vzniku povinnosti daň přiznat a zaplatit ke konečnému spotřebiteli a tím je i splněna podmínka EU, aby spotřební daň byla z vybraných výrobků vybírána v zemi spotřeby bez ohledu na jejich původ.** Jednou z podmínek zavedení režimu podmíněného osvobození od daně je vydání povolení k provozování daňového skladu všem výrobcům vybraných výrobků, kteří chtěli i nadále nepřetržitě pokračovat v podnikatelské činnosti. Návrhy na vydání těchto povolení musely být podány v období od 24.10. do 23.11. 2003 a ačkoli téměř čtvrtina návrhů na vydání povolení k provozování daňových skladů byla podána po termínu a většina byla nekompletní, vyřešila celní správa tuto situaci operativně a vydala do konce roku 2003 cca 450 těchto povolení. Zároveň bylo do konce roku 2003 vydáno cca 1 500 zvláštních povolení k přijímání a užívání vybraných výrobků osvobozených od daně.

3.1.1 ZÁSADNÍ ZMĚNY

- sazby spotřebních daní
- změna správce
- zavedení režimu podmíněného osvobození od daně

3.1.2 OPATŘENÍ ZAVEDENÁ PO VSTUPU DO EU

- institut oprávněných příjemců
- některá opatření týkající se dopravy

3.1.3 POJMY

- podmíněné osvobození od daně
- osvobození od daně
- daňový sklad
- provozovatel daňového skladu
- oprávněný příjemce
- uvedení do volného daňového oběhu
- kód nomenklatury
- sazby a výpočet daně

PODMÍNĚNÉ OSVOBOZENÍ OD DANĚ

Odklad vzniku povinnosti daň přiznat a zaplatit až do okamžiku, kdy je vybraný výrobek uveden do volného daňového oběhu, tzn. výrobci, dovozci a obchodníci nejsou povinni spotřební daň zaplatit dříve, než jsou vybrané výrobky dodány s úmyslem konečné spotřeby. Podmínky:

- umístění v daňovém skladu
- doprava za stanovených podmínek

Podle zákona č. 587/1992 Sb., o spotřební dani, povinnost daň přiznat a zaplatit vznikla již okamžikem, kdy vybraný výrobek opouští výrobce nebo kdy při dovozu vstoupí na území České republiky.

OSVOBOZENÍ OD DANĚ

Při dodávce vybraného výrobku pro zákonem stanovené účely povinnost daň přiznat a zaplatit vůbec nevznikne (např. dodávky minerálních olejů a lihu do státních hmotných rezerv).

Výrobky osvobozené od daně:

- dovezené, pokud jsou osvobozené od cla,
- nakoupené bez daně při uplatnění regulačních opatření za stavu ohrožení státu a válečného stavu

- dovezené do ČR pro ozbrojené síly NATO

Pro přijímání a užívání těchto výrobků se nevyžaduje zvláštní povolení. Zvláštní povolení musí mít uživatel.

DAŇOVÝ SKLAD

- podnik na výrobu - provozovatel daňového skladu vyrábí, zpracovává, skladuje, přijímá, odesílá vybrané výrobky
- sklad - provozovatel daňového skladu skladuje, zpracovává, přijímá nebo odesílá vybrané výrobky

Mezi daňovými sklady může být výrobek dopravován v režimu podmíněného osvobození od daně pouze s průvodními doklady. Pro efektivnost kontroly však musí být s doklady dopravovány i výrobky zdaněné nebo osvobozené od daně. V praxi se nemůže stát, aby vybrané výrobky byly legálně dopravované bez příslušného dokladu.

Subjekt, který chce provozovat daňový sklad, musí požádat celní ředitelství prostřednictvím celního úřadu o vydání povolení k takovému provozování. Návrh musí obsahovat identifikační údaje navrhovatele, popis daňového skladu včetně náčrtu jeho umístění, popis jeho zabezpečení proti neoprávněnému použití vybraných výrobků, seznam vybraných výrobků, které budou v daňovém skladu umístěny, a jiné důležité údaje. K návrhu musí být připojen výpis z obchodního nebo živnostenského rejstříku a z evidence Rejstříku trestů.

PROVOZOVATEL DAŇOVÉHO SKLADU

Vytvořením jednotného vnitřního evropského trhu došlo k uvolnění pohybu zboží mezi jednotlivými členskými státy. Vybrané výrobky mohou být dopravovány mezi nimi, aniž by na hranicích byly podrobovány celním nebo jiným kontrolám. Předpokladem pro fungování pohybu zboží mezi jednotlivými členskými státy je systém provozovatelů daňových skladů, neboť pouze provozovatelé daňových skladů jsou oprávněni odesílat vybrané výrobky z jednoho členského státu do jiného členského státu v režimu podmíněného osvobození od daně. Pohyb zboží musí být zaručen zajištěním daně během celé doby a délky dopravy. Každá doprava musí být dále doprovázena průvodním dokladem specifikujícím dopravované vybrané výrobky.

OPRÁVNĚNÝ PŘÍJEMCE

Oprávněný příjemce má právo vybrané výrobky v režimu podmíněného osvobození od daně přijímat, pouze však z jiných členských států, nemůže však moci tyto výrobky v režimu podmíněného osvobození od daně skladovat. To znamená, že výrobek odeslaný z daňového skladu je dopravován k oprávněnému příjemci nezdaněný, ale při převzetí vybraného výrobku na sklad vznikne oprávněnému příjemci povinnost daň přiznat a zaplatit.

UVEDENÍ DO VOLNÉHO DAŇOVÉHO OBĚHU

Na den uvedení vybraného výrobku do volného daňového oběhu (stejně jako v minulosti - tj do novely zákona, na den vyskladnění nebo den dovozu) je totiž vázán vznik povinnosti daň přiznat a zaplatit. V podstatě platí, že každá výroba, dodávka nebo dovoz mimo režim podmíněného osvobození od daně je uvedením do volného daňového oběhu. Týká se to i protiprávního jednání, takže například každé pašování je považováno za dovoz mimo režim podmíněného osvobození od daně a je tudíž možné usvědčenému pašerákovi kromě postihů podle trestního zákona vyměřit spotřební daň.

Je nutno rozlišit pojem „volný daňový oběh“ od pojmu „volný oběh“, který je definován zákonem č. 13/1993 Sb., celní zákon, v platném znění - propuštěním do volného oběhu získá zahraniční zboží status českého zboží. Propuštění do volného oběhu zahrnuje uplatnění příslušných obchodně-politických opatření, splnění všech dalších formalit stanovených právními předpisy pro dovoz zboží a vyměření cla ve výši stanovené právními předpisy.

KÓD NOMENKLATURY

„Kódem nomenklatury se rozumí číselné označení vybraných výrobků uvedené v Nařízení Rady o tarifu, statistické nomenklatuře a Společném celním tarifu (Nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 ze dne 23. července 1987 o celní a statistické nomenklatuře a o Společném celním sazebníku), ve znění platném k 1. lednu 2002“.⁶

Definice pojmu kód nomenklatury je stanoven ve dvojím znění, z nichž znění odvolávající se na celní sazebník platilo do data vstupu České republiky do Evropské unie a znění odvolávající se na Nařízení Rady začalo platit až po tomto datu. **Podstatou těchto definic je, že pro zařazení vybraných výrobků do konkrétní položky předmětu daně, které odpovídá konkrétní sazba daně, je rozhodující jedině takto stanovené zařazení a nikoliv zařazení podle jiných klasifikací (např. Standardní klasifikace produkce).**

Předmět spotřební daně nutně souvisí se zařazením vybraných výrobků do položky nomenklatury. Tabákové výrobky jsou jako jediná skupina vybraných výrobků v zákoně o SPD taxativně vyjmenovány slovním popisem (§ 101), zatímco u ostatních komodit je popis dán kódem nomenklatury (př. § 45 a další).

SAZBY A VÝPOČET DANĚ

„Daň se vypočítává vynásobením základu daně sazbou daně stanovenou pro příslušný vybraný výrobek, pokud zákon o spotřebních daních nestanoví jinak.“

Výpočet daně pro pivo je stanoven v § 85 odst. 3 a pro tabákové výrobky v § 104“.⁷

S novelou zákona o SPD došlo ke zvýšení sazeb SPD téměř u všech vybraných výrobků. O jaké navýšení se jedná ukazuje srovnání v příloze č. 1.

Příloha č. 2 obsahuje sazby jednotlivých komodit vybraných výrobků.

3.1.4 ZAJIŠTĚNÍ DANĚ

Forma zajištění:

- převodem peněžních prostředků na zvláštní účet celního úřadu
- bankovní zárukou
- záruční listinou (pouze se souhlasem ČR)

Výše zajištění daňového skladu musí odpovídat jedné dvanáctině roční výše daně připadající na vybrané výrobky, které jsou umístěny v daňovém skladu ve zdaňovacím období, kterého se zajištění daně týká. Navíc musí ještě zajištění daně zahrnovat zajištění ve výši daně připadající

⁶ § 3 písm. m zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních

⁷ § 10 zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních

na vybrané výrobky, u nichž se v daném zdaňovacím období předpokládá zahájení jejich dopravy. Pokud bude skutečná výše daně za tři po sobě jdoucí období vyšší než poskytnuté zajištění daně, musí provozovatel daňového skladu zajištění doplnit. Pokud v takovém období bude skutečná výše daně nižší nejméně o 20 %, může provozovatel daňového skladu požádat o snížení zajištění daně.

Celní ředitelství může povolit snížení zajištění daně nebo upuštění od jeho poskytnutí, pokud nejsou pochyby o daňové spolehlivosti provozovatele daňového skladu a pokud tento provozovatel dlouhodobě vykazuje finanční stabilitu, plní řádně a včas své platební povinnosti a je schopen dostát svým závazkům.

Kromě zajištění daňového skladu je nutno **zajistit i dopravu vybraných výrobků.**

3.1.5 DOPRAVA VYBRANÝCH VÝROBKŮ

- v režimu podmíněného osvobození od daně na daňovém území České republiky
- v režimu podmíněného osvobození od daně mezi členskými státy
- uvedených do volného daňového oběhu v jiném členském státě pro účely podnikání v České republice
- uvedených do volného daňového oběhu na daňovém území České republiky do jiného členského státu nebo přes území jiného členského státu pro účely podnikání

3.1.6 DOVOZ VYBRANÝCH VÝROBKŮ

Při dovozu vybraných výrobků na daňové území České republiky se spotřební daň vybírá v souladu s celními předpisy, nejsou-li tyto výrobky po propuštění do režimu volného oběhu uvedeny do režimu podmíněného osvobození od daně. V případě, že jsou vybrané výrobky po propuštění do režimu volného oběhu dopravovány v režimu podmíněného osvobození od daně, je přijímající provozovatel daňového skladu povinen vyhotovit průvodní doklad.

3.1.7 VÝVOZ VYBRANÝCH VÝROBKŮ

Obdobně jako dovážet je možno vybrané výrobky v režimu podmíněného osvobození od daně vyvážet z daňového území České republiky s průvodním dokladem, který vyhotoví vyvážející provozovatel daňového skladu. Potvrzením průvodního dokladu výstupním pohraničním celním orgánem je vývoz ukončen. Vývoz nepotvrzený pohraničním celním orgánem (nelegální) se považuje za uvedení vybraných výrobků do volného daňového oběhu a podléhá spotřební dani. Z tohoto důvodu je doprava vybraných výrobků na výstupní celní úřad zajištěna bankovní zárukou nebo složením finančních prostředků. Ustanovení § 35 (vývoz) pozbylo platnosti dnem vstupu České republiky do Evropské unie a je nahrazeno ustanovením § 27.

3.1.8 KONTROLA

Celní orgány mají svá oprávnění stanovena zákonem č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů. Navíc jsou oprávněny kontrolovat stav zásob vybraných výrobků v daňovém skladu, u oprávněného příjemce a u uživatele vybraných výrobků osvobozených od daně, případně i nařídit vykonání inventury. Dále jsou oprávněny vstupovat do prostor, kde jsou vybrané výrobky vyráběny nebo skladovány, včetně prostor, kde se výroba nebo skladování může důvodně předpokládat. Těmito prostorami se rozumí i soukromé byty. Celní

orgány rovněž mohou zastavovat dopravní prostředky pro zjištění množství dopravovaných vybraných výrobků (za tímto účelem budou moci odebírat i vzorky) a nařizovat před zahájením dopravy vybraných výrobků v režimu podmíněného osvobození od daně nebo osvobozených od daně jejich označení. U minerálních olejů (§ 65) mohou celní orgány kontrolovat i zásobníky, kontejnery, cisterny a jiné obaly, které obsahují nebo mohou obsahovat minerální oleje. Vzorky mohou odebírat nejenom z dopravovaných minerálních olejů, ale i z běžných nádrží dopravních prostředků. Pokud celní orgány zjistí porušení zákona o spotřebních daních, mohou vybrané výrobky, jichž se toto porušení týká zabavit, mají oprávnění zabavit i dopravní prostředek, kterým jsou takové výrobky dopravovány. Pokud bude v dalším řízení prokázáno, že k porušení zákona o spotřebních daních nedošlo, budou zabavené výrobky nebo dopravní prostředky vráceny. V opačném případě zabavené výrobky nebo dopravní prostředky propadnou ve prospěch státu. Plátcí a uživatelé jsou povinni umožnit za účelem správy daně nepřetržitou přítomnost zaměstnanců celních orgánů v prostorách určených k podnikatelské činnosti a poskytnout jim pro jejich působení kancelářské prostory.

3.2 ZMĚNY VYPLÝVAJÍCÍ ZE ZÁKONA Č. 217/2005, O SPOTŘEBNÍCH DANÍCH

Dnem 1. 7. 2005 nabyla účinnosti novela zákona č. 353/2004, a to zákon č. 217/2005 Sb., o spotřebních daních. Novelizovaná ustanovení podstatně ovlivňují činnost celních úřadů v postavení zejména obecného správce daně. Novelizace byla vynucena nejen potřebou nedostatečné právní úpravy, ale i změnami v předpisech komunitárního práva, upravujícího správu spotřebních daní. V čem tedy tkví změny zákona o spotřebních daních?

- Novelou zákona se rozšiřuje okruh plátců daně o daňového zástupce (§ 23a zákona) a o daňového zástupce pro zaslání vybraných výrobků (§ 33 a § 33a zákona).
- Zákon stanovuje definici výroby vybraných výrobků (§ 3 písmeno s) zákona).
- Zákon mění nebo upravuje obsah dokladů a dokumentů, jímž se prokazují některé relevantní skutečnosti při správě spotřebních daní (např. obsah dokladu prokazujícího zdanění vybraných výrobků (§ 5 odst.2, § 14 zákona).
- Zákon mění a upřesňuje úkony při zajištění daně (§21 a § 21a zákona) včetně změny podmínek pro zajištění daně při dopravě vybraných výrobků v režimu podmíněného osvobození od daně (§24 zákona)
- Zákon upřesňuje podmínky nakládání s průvodními doklady pro dopravu vybraných výrobků v režimu podmíněného osvobození od daně.
- V zákoně jsou změněna nebo upřesněna ustanovení týkající se nakládání s konkrétními vybranými výrobky (komoditami), z nichž se jedná např. o vracení daně z minerálních olejů, podmínky nákupu, prodeje a dopravy ropných plynů uvedených do volného daňového oběhu, vracení lihu z volného daňového oběhu do daňového skladu, změny a upřesnění při správě spotřebních daně z vína a meziproductů, změny a upřesnění v oblasti správy spotřební daně z tabáku a tabákových výrobků, včetně stanovení podmínek pro činnost oprávněného příjemce pro opakované přijímání tabákových výrobků a daňového zástupce pro tabákové výrobky.
- Novelizována byla část 3 zákona týkající se zákazu prodeje některých vybraných výrobků v tržnicích, na tržištích a na stáncích, nově byla do zákona uvedena část 4 – přestupky a správní delikty, dlužno však dodat, že tyto části nebyly novelizovány příliš šťastně.

Zavedení statusů daňový zástupce a daňový zástupce pro zaslání vybraných výrobků je důsledkem změn v komunitárním právu. Je třeba si uvědomit, a to bez ohledu na odkazy na § 10 zákon č. 337/1992 Sb., že cílem zavedení subjektů **daňový zástupce a daňový zástupce pro zaslání vybraných výrobků** je posílení možností prodeje vybraných výrobků v rámci intrakomunitárních dodávek vybraných výrobků mezi členskými státy EU.

Základním úkolem daňových zástupců je zajistit prodávajícímu subjektu v členském státě EU, aby prodávající mohl nabízet své vybrané výrobky k prodeji do jiného členského státu EU bez zaplacení spotřební daně, což mělo vliv na výši nabídkové ceny (daňový zástupce) nebo zajistit, aby prodávajícímu byla spotřební daň vrácena, pokud vybrané výrobky prodává a zasílá z volného daňového oběhu do jiného členského státu EU. Daňový zástupce je tedy subjekt, který je zaregistrován k SPD v ČR.

Definice výroby vybraných výrobků má význam nejen pro samotnou správu spotřebních daní ve vztahu k nedovolené výrobě vybraných výrobků nebo provozování daňových skladů, ale i ve vztahu ke stanovení trestně právní odpovědnosti příslušných osob při nedovolené výrobě lihu nebo při postihu za daňové úniky.

Snahou tvůrců novely zákona o spotřebních daních bylo také změnit podmínky a postupy při zajištění daně a dikci zajištění daně upravit na dikci zajištění celního dluhu podle celních předpisů. I když díky poslanecké iniciativě se do ustanovení § 21 odst. 2 zákona dostal nesmysl, tj. pokládání bankovní záruky za složení hotovosti, lze konstatovat, že zejména znění § 21a zákona, jednotná úprava záruční listiny provedená vyhl. MF č.313/2005 Sb. zavádí do správy spotřebních daní právní instituty celního práva, nicméně s dobrým cílem, tj. mít zajištění daně natolik kvalitní, aby zejména v oblasti ručení nedocházelo k situacím nesolventnosti dlužníků i ručitelů, dát možnost ručiteli transparentním způsobem od ručení odstoupit, vymezit přesně práva a povinnosti ručitele v návaznosti na ustanovení § 57 zákona o správě daní a poplatků atd.

3.3 SWOT ANALÝZA – SPRÁVA SPOTŘEBNÍCH DANÍ

3.3.1 ÚVODNÍ ČÁST

Změny vyplývající z „nového“ zákona o spotřební dani je nutno uvést v praxi. Aby byla správa spotřební daně co nejefektivnější, byla vytvořena SWOT analýza. Jedním cílem SWOT analýzy bylo tedy zefektivnit správu spotřebních daní a tím zajistit zvýšení daňových příjmů ve střednědobém horizontu, tj. do roku 2007 a dalším z cílů bylo zvýšit kontrolní činnost za využití kontrolních nástrojů a pravomocí celní správy tak, aby nedocházelo k daňovým únikům. Veškerá činnost i navrhovaná opatření vycházejí pouze z těchto základních cílů.

3.3.2 OBSAHOVÁ A POPISNÁ ČÁST

TABULKA Č. 1 SWOT ANALÝZA SPRÁVY SPD – OBSAHOVÁ A POPISNÁ ČÁST

Pořadí	Silné stránky „STRENGTHS“	Známka
S. 1	Právní úprava kompetencí a oprávnění cel. org. v národní legislativě (ZSDP a ZSpD)	1
S. 2	Kvalitní SW aplikace pro kontrolu dopravy vybraných výrobků	1
S. 3	Dostupnost veřejně přístupných informací a moderní počítačové vybavení	2
S. 4	Iniciativa některých zaměstnanců	1
S. 5	Stálý daňový dozor	1
S. 6	Využití Celně technické laboratoře (CTL)	2
S. 7	Značný potenciál pracovních sil s nízkým věkovým průměrem	1

Pořadí	Slabé stránky „WEAKNESSES“	Známka
W. 1	Fluktuace pracovníků	2
W. 2	Nízká iniciativa správců daně	1
W. 3	Nedostatečně proškolení zaměstnanci	1
W. 4	Nedostatečné technické vybavení správců daně	1
W. 5	Neochota přijmout zodpovědnost za učiněná rozhodnutí	2
W. 6	Nedostatečná komunikace mezi jednotlivými útvary celní správy	1
W. 7	Absence přímého řízení daňových kontrol	1
W. 8	Nedostatečné využívání zákonných oprávnění správců daně	1
W. 9	Tříštění kompetencí	1

Pořadí	Příležitosti „OPPORTUNITIES“	Známka
O. 1	Zákonná úprava stávající legislativy	1
O. 2	Zvyšování odbornosti pracovníků CS ve spolupráci s odbornými institucemi	2
O. 3	Spolupráce se státními orgány a dalšími odbornými institucemi	2
O. 4	Zvýšení počtu kontrol skupinami mobilního dohledu ve spolupráci se správci daně, využití § 42 ZSpD	1
O. 5	Kvalitní výkon kontrolních činností	1

Pořadí	Hrozby „THREATS“	Známka
T. 1	Rozdílná úroveň překladů některých předpisů EU	2
T. 2	Možná korupce zaměstnanců	2
T. 3	Podléhání zájmovým skupinám při schvalování legislativy	2
T. 4	Absence SW pro kontrolu dopravy vybraných výrobků v zemích EU	2
T. 5	Nedostatečné znění zákona o lihu	1
T. 6	Nevyužití personálních kapacit pro správu spotřebních daní	1
T. 7	Přesun již vyškolených zaměstnanců ze správy spotřebních daní na jinou činnost	1

S.1: V zákonech č. 337/1992 Sb., o správě daní poplatků, ve znění pozdějších předpisů, a č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů jsou kompetence celních orgánů vymezeny jasně a výstižně.

S.2: Kvalitní SW aplikace pro kontrolu dopravy vybraných výrobků je v provozu od 1. ledna 2004 a její fungování se projevilo jako značný kontrolní nástroj nad dodržování odeslání a přijímání vybraných výrobků v režimu podmíněného osvobození od spotřební daně.

S.3: Veřejně přístupné informace jsou dostupné pomocí moderní počítačové techniky, informačních portálů, možností přístupu na intranet a internet.

S.4: Zaměstnanci některých celních úřadů vzhledem k této nové kompetenci (správa spotřebních daní), berou tuto novou tvůrčí práci jako výzvu.

S.5: Ze zákonné úpravy vyplývají kompetence stálého daňového dozoru v daňových skladech, což umožňuje větší možnost kontroly a zamezení možných daňových úniků.

S.6: Při odběrech vzorků zboží jsou stanoviska CTL velmi přínosná pro vymezení předmětu spotřební daně jednotlivými správci daně.

S.7: V současné době celní správa disponuje značným personálním potenciálem s nízkým věkovým průměrem.

W.1: Vzhledem k nutnosti vysoké odbornosti pracovníků CS zabývajících se správou spotřebních daní je třeba zajistit, aby pracovníci vyškolení pro danou problematiku měli možnost se touto problematikou zabývat a nadále se v této problematice vzdělávat.

W.2: Malá samostatnost při správě spotřebních daní, nerozhodnost a velká závislost na metodickém vedení GŘC.

W.3: Z praxe vyplynuly nedostatečné znalosti v oblasti správy daní, přestože je tento zákon procesní normou i v celním řízení.

W.4: Pro správu daní je nezbytné technické vybavení, jako např. osobní automobily, přenosné počítače (notebooky), nástroje na odebírání vzorků, digitální fotoaparáty apod. Někteří správci daně těmito nástroji nedisponují, což stěžuje výkon jejich činnosti.

W.5: Souvisí s W.2.

W.6: Metodika daňových kontrol by měla být spojena s možností řídit a koordinovat tyto kontroly (zpětná vazba). Souvisí s W.8

W.7: Je nutné účinněji provádět kontrolu dopravy vybraných výrobků na daňovém území České republiky.

W.8: Decentralizovat systém řízení, delegovat více pravomocí na nižší články řízení s cílem urychlit a zpružnit řídicí činnost. Odstranit roztržičnost při správě spotřebních daní, soustředění metodiky a rozhodovacích činností na jednom útvaru.

O.1: Novelou stávající legislativy se zlepší a vyjasní některé podmínky pro daňové subjekty i pro správce daně.

O.2: Souvisí s W.3. Ve spolupráci s odbornými institucemi proškolit správce daně.

O.3: Na základě vzájemných dohod s kontrolními orgány státní správy a dalšími odbornými institucemi účinněji vymáhat dodržování zákonných podmínek stanovených pro prodej vybraných výrobků.

O.4: Souvisí s W.7.

O.5: Účinnější využití kontrolních nástrojů, kterými celní správa disponuje, pro řádný výběr daní a zamezení možných daňových úniků.

T.1: V závazných normách EU jsou v revidovaných překladech rozdílné terminologie, což stěžuje vymáhání jejich dodržování, zejména se jedná o nařízení, která již nejsou transponována do národní legislativy.

T.2: V oblasti správy spotřebních daní existuje příležitost pro korupční jednání.

T.3: V průběhu schvalování legislativy jsou patrné i vlivy zájmových skupin na znění daného zákona, který ve svém konečném znění je velmi odlišný od původního návrhu.

T.4: Na odborných seminářích a pravidelných jednáních s ostatními členskými státy, bylo zjištěno, že pouze Česká republika využívá SW aplikaci pro kontrolu odesílání a přijímání vybraných výrobků v režimu podmíněného osvobození od daně. Toto stěžuje kontrolu ukončení dopravy vybraných výrobků mimo daňové území České republiky.

T.5: Současné znění zákona o lihu neumožňuje již v počátku, aby budoucí správce daně ovlivnil uspořádání lihovarského zařízení tak, aby už při řízení o udělení licence pro provoz lihovaru byla eliminována možnost vzniku případných daňových úniků.

T.6: Na některých útvarech celní správy nejsou efektivně využíváni všichni pracovníci určení pro správu spotřebních daní k těmto činnostem. Souvisí s T.7.

T.7: Ze současné praxe vyplynulo, že již proškolení zaměstnanci pro správu daní a systemizovaně vedení pro správu daní jsou využíváni a přesunováni na jiné činnosti v rámci celní správy, což opět velmi komplikuje správu a výběr daní.

4. SPOTŘEBNÍ DANĚ V EU A MEZINÁRODNÍ SMLOUVY O VZÁJEMNÉ POMOCI

4.1 SPOTŘEBNÍ DANĚ V EVROPSKÉ UNII

4.1.1 OBECNÉ PRINCIPY

Předmětem zdanění v Evropské unii (dále jen "EU") je stejné zboží jako v České republice, v některých členských zemích jsou dani podrobeny i takové komodity jako káva, elektrické energie apod. (dříve byl předmět daně širší např. o cukr, sůl, čaj, žárovky, platební karty). Pro výběr spotřební daně je použit systém tzv. daňových skladů (tax warehouses). Jedná se o systém podobný celnímu režimu uskladňování v celním skladu, tj. v celním skladu je zboží, u kterého nebylo dosud vyměřeno a zapláceno clo, DPH, popř. SPD. Zboží, u něhož SPD dosud nebyla vyměřena a uhrazena, má stejný status jako zboží, jenž bylo propuštěno do režimu uskladňování v celním skladu. Daňová povinnost vzniká okamžikem vyskladnění z daňového skladu, sazba SPD je stejná bez ohledu na původ zboží. Správa spotřební daně je upravena Směrnicí 12/92 Evropské komise. Článek 11 § 2 této směrnice stanovuje, že *"produkce, zpracování a držení zboží, jenž je předmětem SPD a u kterého ještě nebyla daň uhrazena, budou umístěny ve skladu"*. Přepravu zboží upravuje článek 14 směrnice: *"přeprava zboží podléhajícího SPD, u kterého byla platba odložena, se uskuteční mezi daňovými sklady"*.

Osoba, která je provozovatelem daňového skladu a zodpovídá za jeho chod, provozuje tuto činnost na základě povolení, které vydává správce daně. V daňovém skladu je pouze zboží, u kterého není zaplácena SPD. Držitelem může být právnická nebo fyzická osoba, povolení umožňuje produkci, zpracování, držení, příjem a odeslání zboží podléhajícího SPD. Předpokládá se, že podnikání s tímto zbožím je hlavním předmětem podnikatelské činnosti držitele povolení. Zpravidla vydává povolení příslušný správce daně pro osobu skladovatele i sklad zvlášť (tj. například u osoby provozující dva sklady to budou tři povolení). Každému povolení předchází pečlivé přezkoumání žádosti a provedení analýzy rizik. Pro povolení jsou stanovena přísná kritéria, samozřejmostí je fyzická kontrola skladu. Každá žádost musí obsahovat následující:

- jméno
- adresu
- současnou činnost
- předchozí aktivity
- daňové plnění (tj. i kázeň žadatele).

Po obdržení povolení je jeho držitel informován o svých povinnostech, zejména o

- adekvátních opatřeních umožňujících správci daně kontrolu skladu
- vedení účetní a skladové agendy
- dodržování daňových zákonů
- užívání systému AAD (Administrative Accompanying Document - administrativní doprovodný dokument - viz. níže).

Jiný druh registrace je vydáván pouze pro obchodníky - pro fyzické či právnické osoby bez daňového skladu, tito jsou oprávněni zboží podléhající SPD, u kterého daň dosud nebyla

vyměřena pouze přijímat. Nejsou však oprávněni k jeho držení ve velkém či odesílání. K jejich povinnostem patří též složení záruky, vedení účetnictví a podrobení se kontrolám a dohledu.

Udělování povolení nebylo v rámci EU jednotné, každá členská země měla odlišné požadavky. Proto bylo vydáno doporučení "Code of best practice", které je však víceméně obecné. Nicméně lze konstatovat, že nároky na udělení povolení jsou vysoké. Každý držitel povolení obdrží dvě registrační čísla, jedno v rámci své země a jedno v systému SEED (systému pro výměnu dat o spotřební dani (Systém for Exchange of Excise Data) v rámci celé EU (viz.níže).

U neregistrovaných obchodníků se předpokládá pouze příležitostný obchod se zbožím podléhajícím SPD. Existují však rozpory ve výkladu slova "příležitostně", každá země má vlastní kritéria, například ve Velké Británii je toto určeno množstvím zboží, v Belgii je to frekvence. Neregistrovaný obchodník není též oprávněn držet nebo odesílat zboží, u něhož SPD dosud nebyla uhrazena.

Důležitá je otázka ručení - zajištění dluhu, který by vznikl, kdyby vybrané výrobky byly z podmíněného osvobození od daně. U produkce, zpracování a držení zboží není zajištění povinné, u přepravy je však zajištění obligatorní. Držitel povolení musí v tomto směru vyhovět požadavkům správce daně, při stanovení výše záruky se vychází z množství uskladněného a přepravovaného zboží, přičemž držitel dává souhlas k dohledu a kontrole správnosti uváděných údajů.

U tabákových výrobků jsou v rámci EU, tzn. i v ČR používány kolký. V současné době bojují správci daně členských zemí s novým fenoménem - prodejem cigaret přes internet. Na internetových stránkách je nabízeno zaslání takového množství cigaret, aby mohlo být deklarováno pro osobní potřebu a nemusela být hrazena SPD. Toto se však děje v takovém množství, že dochází k citelnému poklesu vybrané SPD. Osoby zodpovědné za tento prodej lze však stěží identifikovat, internetové adresy jsou měněny po čtrnácti dnech.

4.1.2 PŘEPRAVA ZBOŽÍ

U přepravy zboží se rozlišuje, zda již byla daň zaplacená a zboží propuštěno ke spotřebě, či zda se jedná o prodej do jiné členské země - tzv.distance selling, kde dochází k odkladu platby. Právní rámec je stanoven články 7 a 10 směrnice, podstatou je skutečnost, že finální SPD je placena v zemi spotřeby.

U přepravy zboží určeného ke spotřebě lze postup popsat takto:

- SPD je nejdříve uhrazena skladovatelem, který zboží vyskladnil, a to v zemi odeslání. Jsou vystaveny zjednodušené doprovodné doklady tzv. Simplified Accompanying Document (SAD). Díl 1 těchto dokladů zůstává skladovateli - odesilatel.
- v zemi určení - spotřeby příjemce ještě před odesláním zboží složí u správce daně záruku (zálohové placení)
- po obdržení zboží a dílu 2 SAD příjemce uhradí přesnou výši SPD (a to i převodem ze zálohy)
- po úhradě SPD v zemi určení je v zemi odeslání vrácena SPD skladovateli na základě vráceného a potvrzeného dílu 3 SAD.

Druhým způsobem je prodej do zahraničí - tzv. Distance selling. Jedná se o zboží, které je přímo či nepřímo dopravováno do jiné členské země prodávajícím. Povinnost úhrady SPD vzniká též v zemi určení, odpovědným za jeho úhradu je však prodávající, daňová

povinnost vzniká datem dodání. Daňový správce v zemi určení může požadovat stanovení tzv. daňového zástupce (tax representative), který je místo prodávajícího zodpovědný za úhradu SPD a vlastní povolení. Není nikterak striktně stanoveno, že tímto musí být kupující. Proávající nebo daňový zástupce musí v zemi určení složit zálohu, přesná výše SPD je stanovena po dodání zboží do země určení. Povinnost vést účetnictví má daňový zástupce, ale i prodávající, který má nárok na vrácení záruky v případě, že splnil všechny závazky v zemi určení, jeho žádost však v případě nedostatků a nejasností může být zamítnuta. Odpovědnost za dodržení zákona je na straně odesilatele - prodávajícího i daňového zástupce. Přeprava zboží je v tomto případě doprovázena již zmíněným administrativním doprovodným dokladem - AAD. Tento doklad formou a obsahem připomíná tranzitní celní prohlášení a skládá se z pěti dílů. Díl 1 zůstává v držení odesilatele, díly 2,3,4 doprovázejí zboží, přičemž díl 2 zůstává po skončení operace příjemci, díl 3 je zaslán zpět odesilateli jako doklad o ukončení operace správcem daně v zemi určení, kterému zůstává díl 4. Díl 0/5 zůstává u správce daně odesilatele. V případě velkých a spolehlivých odesílatelů lze použít zjednodušeného postupu a dokladu SAD.

V případě nedodržení podmínek stanovených pro přepravu zboží a spáchání daňového deliktu je SPD placena v zemi, kde ke spáchání tohoto činu došlo, plátcem je osoba zodpovědná za úhradu SPD, tzn. provozovatel odesílajícího daňového skladu. Jestliže bylo zjištěno, že došlo k daňovému deliktu a není možno zjistit kde, mělo by být porušení řešeno v zemi, kde došlo k jeho zjištění.

Popsaná procedura není ve všech zemích jednotná, existují značné diference. Např. daňový zástupce musí být v některých zemích povinně určen, v jiných zemích je tento institut fakultativní. Rozdílné je i zajištění dluhu, způsob i periodicita úhrady SPD. Nikterak striktně není ani stanovena jednotná forma AAD a SAD. Členský stát však vždy před odesláním vyžaduje doklad stvrzující složení záruky v zemi určení. Celá procedura je pro prodávajícího obtížná a omezuje prosazení na trzích jiných členských zemí. Jak již bylo výše řečeno, v každé zemi existují odlišnosti, známým faktem jsou rozdílné sazby DPH a SPD v členských zemích.

4.1.3 VZÁJEMNÁ POMOC – VERIFIKAČNÍ SYSTÉM PRO PŘEPRAVU ZBOŽÍ

Verifikační systém slouží ke kontrole správnosti přepravy zboží podléhajícího SPD uvnitř EU, základní podmínkou pro jeho fungování je jeho včasnost. Podnět k vytvoření systému je snaha zabránit ztrátám při výběru SPD. Všeobecný rámec pro verifikační systém je dán článkem 30 směrnice, který umožňuje žádat o verifikaci i u DPH, konkrétně je u SPD upraven článkem 15b směrnice. Obsah a forma dotazu je dána článkem 24 směrnice.

Registr všech žádostí je veden včetně výsledků šetření. Obecný postup je následující:

- žádost o verifikaci je odeslána společně s AAD a zbožím
- správce daně příjemce ověřuje příjem zboží a vrací je zpět žadateli.

Verifikace jsou používány pouze tam, kde existuje určité podezření, nikoli v rutinních případech, a to ani tehdy, když se odesílatel nesnaží o obdržení příslušného dílu AAD nebo jiného dokladu od příjemce, na jehož základě by mu byla vrácena záruka. Důvody pro použití verifikačního systému mohou být:

- nový obchodní vztah mezi odesílatelem a příjemcem
- nejedná se o typické zboží, se kterým odesílatel a příjemce zpravidla obchodují
- jedná se o netypické množství zboží

- jsou již z minulosti špatné zkušenosti s některou se smluvních stran
- jsou obavy z možného deliktu.

Verifikace jsou vhodným nástrojem pro odhalování a prevenci daňových deliktů, počet žádostí o verifikaci stoupá, hlavním úkolem je zrychlit celý průběh.

4.1.4 REGISTR PLÁTCŮ SPD (SEED) – DRŽITELÉ POVOLENÍ

Data o plátcích SPD jsou shromažďována a vyhodnocována v rámci takzvaného Systému pro výměnu dat o spotřební dani (Systém for Exchange of Excise Data - S.E.E.D.). Právní rámec pro tento systém je dán stejnými články směrnice jako v případě verifikačního systému. Od 1.4.1993 participují na sběru a výměně dat všechny členské země. V této databázi jsou registrováni držitelé licencí skladovatelů, daňové sklady a registrovaní obchodníci. Databáze obsahuje

- identifikační číslo vydané daňovou správou
- jméno a adresu držitele licence či adresa daňového skladu
- druh zboží podléhajícího SPD
- příslušný správce daně
- datum vydání osvědčení, případně datum jeho odnětí.

Tento systém umožňuje, aby se správce daně kdekoli v Evropské unii přesvědčil, že obchodu se zbožím podléhajícím SPD se věnuje osoba k tomuto oprávněná. Členské země jsou povinny provádět aktualizaci 1 x měsíčně, v budoucnu se počítá s aktualizací častější (až 1 x denně).

V současné době je v EU registrováno 60.000 daňových skladů, 50.000 držitelů povolení a 17.000 registrovaných obchodníků. Vedením agendy v rámci systému SEED je pověřen v každé členské zemi jeden správce daně, například ve Velké Británii je to celní úřad v Dumbartonu nedaleko skotského Glasgowa.

4.1.5 AUTOMATIZAČNÍ SYSTÉM PŘEPRAVY A KONTROLY (EMCS)

Velké množství podvodů s alkoholem a tabákovými produkty přinutilo členské země hledat cestu k zefektivnění. Automatizace umožní kontrolu dat ještě před odesláním zboží, síť propojí veškeré správce daně členských zemí. Dle nového systému by si odběratel a dodavatel vyměňovali pouze obchodní informace, veškeré doklady by byly předávány mezi příslušnými správci daně sítí. Tímto dojde ke značnému zrychlení výměny dat, přispěje k odhalení celních deliktů. Nezbytnou podmínkou je však užití jednotného informačního systému.

První studie byly započaty v roce 1999, v roce 2001 mělo dojít k doladění všech technických a administrativních podrobností a v rozmezí let 2002 - 2005 měl být systém testován a posléze užíván ve všech členských zemích. V přechodném období dojde k užívání obou systémů, jakmile budou členské země odeslání a užití propojeny, bude užití sítě povinné.

Informace bude možné rozdělit do tří skupin:

- vzájemné informování a konzultace správců daně (např. sazby daně, adresy úřadů atd.)
- elektronická podoba AAD

- analýzy riziku, žádosti o kontrolu před odesláním, v průběhu přepravy a při obdržení zboží, vzájemná pomoc proti podvodům.

Předpokládá se vytvoření pracovních skupin jednotlivých členských států pro spolupráci v této oblasti. Za nejnákladnější a nejproblematictější je považován doprovodný proces přeškolení zaměstnanců správců daně, informování podnikatelské sféry apod.

4.1.6 SYSTÉM VČASNÉHO VAROVÁNÍ

Jedná se o přednostní informační systém, který umožňuje členskému státu odesláním předat členskému státu určené informace o přepravě v okamžiku jejího započetí, čímž dojde k varování správce daně ještě před příchodem zboží. Pomáhá rozlišit, zda se jedná o obchod v rámci EU či o export do ne členské země, je používán hlavně u alkoholu a tabákových produktů. V budoucnu se počítá se zapojením do systému EMCS, v současné době však není stanoven žádný striktní postup, z čehož pramení roztržitost a malý zájem členských zemí. Z tohoto důvodu byla 24.2.2000 vytvořena skupina šesti členských zemí a Evropské komise, příštím rokem mají být předložena konkrétní opatření ke zlepšení situace. Zatím je znám požadavek na upřesnění postupu pro držitele povolení při předávání informací správcům daně. Přednostně má být systém používán u zboží zařazeného do čísel 2207, 2208 a 2402 Společného celního sazebníku. Pod kódem 2207 se rozumí ethylalkohol nedenaturovaný s objemovým obsahem alkoholu 80% vol nebo více; ethylalkohol a ostatní destiláty denaturované, s jakýmkoliv obsahem alkoholu, kód 2208 zahrnuje ethylalkohol nedenaturovaný s objemovým obsahem alkoholu menším než 80 % vol; destiláty, likéry a jiné lihové nápoje a kód 2402 zahrnuje doutníky (též s odříznutými konci), doutníčky (cigarillos) a cigarety z tabáku nebo tabákových náhražek.

4.2 MEZINÁRODNÍ SMLOUVY O VZÁJEMNÉ POMOCI

4.2.1 BILATERÁLNÍ DOHODY

Bilaterální dohody o vzájemné pomoci v celních otázkách upravují vzájemnou spolupráci celních orgánů smluvních stran při uplatňování právních předpisů týkajících se dovozu, vývozu nebo tranzitu zboží. Používají se především pro účely zajištění správného vyměrování cla, daní a jiných poplatků vybíraných celními orgány z dováženého či vyváženého zboží. Jsou proto rovněž důležitým nástrojem pro zajištění řádného vyměrování spotřebních daní při dovozu zboží do ČR.

Česká republika uzavřela dohody o vzájemné pomoci v celních otázkách s následujícími zeměmi: Čínská republika, Rakouská republika, Řecká republika, Spojené státy americké, Spolková republika Německo, Švédské království, Slovenská republika, Velká Británie, Polská republika, Francouzská republika, Maďarská republika, Izraelská republika, Norské království, Ruská federace, Turecká republika, Chorvatská republika, Svazová republika Jugoslávie, Slovinská republika, Ukrajinská republika, Běloruská republika, Uzbeká republika.

V roce 2004 nebyla sjednána žádná z výše uvedených dohod. Byla ukončena jednání s Kypr, avšak k podpisu dohody o vzájemné pomoci v celních otázkách s tímto státem prozatím nedošlo z důvodu legislativních problémů na straně Kypru.

4.2.2 PODPORA K PŘÍPRAVĚ NOVÉ LEGISLATIVY V OBLASTI SPRÁVY SPD A JEJÍHO PRAKTICKÉHO PROVÁDĚNÍ

Twinning o institucionálním a legislativním rámci pro celní a daňovou správu ČR sloužil jako podpora k přípravě nové legislativy v oblasti spotřebních daní i jejího praktického provádění a byl realizován v období od září 2002 do srpna 2004. Partnerem v tomto twinningu byla francouzská daňová a celní správa, která zároveň předala zkušenosti s převzetím správy spotřebních daní v roce 1993 v rámci procesu vytvoření jednotného vnitřního trhu.

V roce 2004 bylo uspořádáno pro celní správu celkově 5 akcí v ČR, které byly zaměřeny na problematiku tabákových výrobků, alkoholických nápojů, piva, vína, konzultace nové legislativy a dále na pravidla oběhu zboží, dopravu a zajištění daně. Velmi důležitou součástí seminářů byla i část věnovaná poskytování informací pro podnikatelskou veřejnost, která byla přínosná z hlediska praktického provádění správy spotřebních daní v podmínkách EU. Každé výše uvedené akce se zúčastnilo vždy 15 - 20 celníků a na seminářích také zástupci pozvaných podnikatelských subjektů.

Dále se také konaly 3 akce ve Francii, které byly zaměřeny zejména na praktické otázky související se správou spotřebních daní a které umožnily upřesnění nebo i vyřešení některých konkrétních problémů v této oblasti.

Návštěva pracoviště ELO/BLA (Excise liason office - zajišťuje výměnu informací o SEED a přepravě vybraných výrobků) francouzské celní správy měla za cíl ověřit fungování evropského informačního systému ELO v praxi a přispěla k úspěšnému zvládnutí fungování ELO v podmínkách české celní správy.

Zbývající dvě návštěvy byly zaměřeny především na praktickou stránku vybírání SPD, zavedený systém v lihovarech, pivovarech a u vinařů, včetně používání tiskopisů a provádění kontrol celní správou a proběhly jak na GŘC a nepřímých daní v Paříži, tak i v regionech, Interregionálního ředitelství v Bordeaux a Regionálního ředitelství ve Štrasburku.

Realizace projektu Twinning tak významnou měrou přispěla k úspěšnému převzetí správy spotřebních daní od finančních úřadů, zejména v oblasti legislativy a jejího praktického provádění.

Během roku 2004 také probíhaly konzultace s celními správami členských zemí EU, zejména se jednalo o rakouskou, německou i britskou celní správu, cílem bylo ověření některých otázek praktického provádění správy spotřebních daní a dále se jednání týkala správy spotřebních daní v souvislosti s bojem proti porušování celních předpisů, zejména u komodit tabákových výrobků a alkoholu.

5. PŘÍKLADY Z PRAXE

Vstupem ČR do EU ztratila celní správa přímou kontrolu na silničních a železničních hraničních přechodech nad zbožím dopravovaným na naše území. Kontrolní činnost byla proto soustředěna do vnitrozemí, k čemuž přijala celní správa řadu organizačních, personálních i technických opatření, jejichž výsledkem jsou četná odhalení nelegální výroby či obchodování s vybranými výrobky. Jedná se např. o odhalování nelegální výroby a distribuce nekolokovaných cigaret, kdy se celní správě podařilo rozbít organizovanou skupinu výrobců a překupníků nezdaněných cigaret. Dalším úspěchem je několik významných odhalení výrob mimobílančního lihu, na jejichž základě byla zahájena i četná trestní stíhání konkrétních osob. Došlo též k odhalení nezákonné výroby a distribuce pohonných hmot. Úzká spolupráce správců daně a celníků v postavení orgánů činných v trestním řízení se ukázala jako účinná a je významným nástrojem k dalšímu omezování daňových úniků.

Dále uvádím některé případy odhalení nezákonného nakládání s vybranými výrobky včetně vyčíslení daňových úniků.

5.1 NEZÁKONNÉ NAKLÁDÁNÍ S TABÁKOVÝMI VÝROBKY

NELEGÁLNÍ VÝROBA CIGARET

- V průběhu šetření celní správy se podařilo rozkrýt tři organizované skupiny nelegálních výrobců cigaret a zadokumentovat způsob jakým je trestná činnost související s únikem SPD páchána a podíl konkrétních pachatelů na této trestné činnosti. Současně byla odhalena řada objektů, které byly rozpracovanými skupinami využívány jako výrobní, skladovací či ubytovací kapacity. Z výsledku šetření bylo jednoznačně patrné, že nezákonnou činností dochází ke zkrácení SPD řádově ve stovkách milionů korun, a protože tato trestná činnost byla páchána organizovanou skupinou vysoce konspirativním způsobem, prováděným na vysoké profesionální úrovni, bylo na místě kvalifikovat toto jednání jako trestný čin zkrácení daně. Realizace byla provedena ve dnech 2.-3.11.2005 a byla zadržena organizovaná skupina 28 osob. 7 osobám bylo sděleno obvinění a bylo na ně uvaleno vazební stíhání. Bylo provedeno celkem 25 domovních a nebytových prohlídek, při kterých bylo zajištěno značné množství důkazů o spáchané trestné činnosti. Zejména se jednalo o tyto věci:

- 2 výrobní linky na výrobu cigaret
- 8 strojů na zpracování tabáku – balení, sušení, fermentaci a řezání
- 14 milionů kusů cigaret
- 82 tun tabáku
- 2408 kartonů komponentů
- 283 kartonů odpadu tabáku
- 568 159 kusů různých obalů cigaret
- 11200 kusů kolků na cigarety
- 1 ks zásobník s 50 náboji
- různé druhy falešných razítek

Zajištěné zboží bylo přemístěno do policejních skladů.

Celková statistická hodnota skutečná: 5 320 000,- Kč

Celková výše úniků: 21 136 920,- Kč

- Další případ se týkal též nelegální výroby cigaret. Neznámá skupina osob z Moravskoslezského kraje nejméně od 24.3.2004 organizovala z Polské republiky do České republiky na příjemce firmu x přepravy zboží, které v šesti prověřovaných případech byly deklarovány jako nerizikové „náplně do fixů, kartónový papír apod.“, ač se ve skutečnosti

jednalo o celní správou sledované rizikové zboží, obchodně nazývané „komponenty sloužící k nelegální výrobě cigaret“.

Celní orgány zahájily úkony trestního řízení k objasnění a prověření skutečností důvodně nasvědčujících tomu, že neznámá skupina osob nelegálně dováží do ČR neznačené cigarety ve značném množství. Zároveň existovalo důvodné podezření, že stejná skupina osob na území ČR nelegálně vyrábí a následně distribuuje neznačené cigarety. Tyto informace získané z předchozího trestního řízení směřovaly k osobám vietnamské, české a ukrajinské národnosti, které měly na území ČR zajišťovat distribuci nelegálně dovezených a vyrobených cigaret. Protože šetřením bylo zjištěno, že trestná činnost spojená s nezákonnou výrobou a distribucí cigaret byla patrně organizována a páchána stejnou skupinou osob, a to zejména v Praze a okolí, přičemž na Ostravsku dochází jen ke skladování dovážených komponentů a částečnému skladování nezákonně vyrobených cigaret, byly oba trestní spisy dne 26.11.2004 sloučeny pod sp. Značku ČR Praha a další šetření bylo prováděno oběma útvary v úzké součinnosti, kdy hlavním kritériem u všech prováděných úkonů bylo hledisko hospodárnosti řízení.

V průběhu šetření se podařilo rozkrýt celou organizovanou skupinu, zadokumentovat způsob, jakým je trestná činnost páchána a podíl konkrétních pachatelů na této trestné činnosti. Současně byla odhalena řada objektů, které byly rozpracovanou skupinou využívány z nichž byly vytipovány dva objekty, kde byl předpoklad nelegální výroby cigaret, které se nacházejí v okrese Louny.

Z výsledku šetření bylo jednoznačně patrné, že nezákonnou činností dochází ke zkrácení spotřební daně řádově v desítkách milionů korun a protože tato trestná činnost je páchána organizovanou skupinou, konspirativním způsobem, prováděným na profesionální úrovni, bylo na místě kvalifikovat toto jednání jako trestný čin zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby dílem dokonaný, dílem ve stadiu přípravy podle § 148/1,4 tr. Zákona a § 7/1 k § 148/1, 4 tr. Zákona a účast na zločinném spolčení podle 163a/1 tr. Zákona. Z důvodu právní kvalifikace a místa páchání trestného činu bylo rozhodnuto před závěrečnou realizací předat věc místně příslušnému krajskému státnímu zastupitelství v Ústí nad Labem. Po vyhodnocení všech zjištěných skutečností bylo rozhodnuto o provedení realizace spisu společně s útvarem Finanční policie.

Tato realizace byla provedena ve dnech 26. až 28.5.2005 a byla zadržena celá organizovaná skupina, ve které působilo celkem 18 osob. Dále bylo provedeno celkem 22 domovních prohlídek a 41 prohlídek jiných prostor a pozemků, při kterých bylo zajištěno značné množství důkazů o spáchané trestné činnosti. Zejména se jednalo o tyto věci:

kompletní linka na výrobu cigaret
cca 10.000.000 ks nelegálně vyrobených cigaret různých značek
cca 20 tun tabáku připraveného ke zpracování
cca 50 tun komponentů (cigaretový papír, filtry, krabičky, obalové fólie, lepidlo apod.
řádově desetitisíce padělaných cigaretových kolků

Na celé akci se podílelo na 320 celníků a 200 policistů z různých speciálních útvarů. Z celkového počtu 18 zadržovaných osob byla na 15 uvalena vazba.

Celková výše úniků: 56 000 000,-- Kč

TABÁK „NA VYKUŘOVÁNÍ SKLENÍKŮ“

- Celorepublikově byly prováděny celními úřady kontrolní akce zaměřené na tzv. „tabák na vykuřování skleníků“, který je prodáván v maloobchodní síti obchodů s kuřáckými potřebami převážně pod obchodním označením „GOLEM“ a „CÉZAR“. Tento tabák je distribuován na trh, aniž byla přiznána a zaplácena spotřební daň. Ke konci roku 2005 se tlakem kontrolních opatření podařilo tento negativní jev téměř eliminovat, **čímž došlo k nárůstu příjmů ze spotřební daně – tabák ke kouření oproti předchozímu roku o 160 239 690,- Kč na celkových 300 648 226,- Kč**

5.2 NEZÁKONNÉ NAKLÁDÁNÍ S LIHOVINAMI

NELEGÁLNÍ VÝROBA A DISTRIBUCE LIHOVIN

Orgány celní správy v rámci kontrolní činnosti zjistily, že obchodní řetězec „X“ nakoupil a odebral celkem 249148 lahví lihovin o objemu lahve 0,5 litru, lihovitost 37,5%. Dodavatel těchto lihovin byla společnost „XY“. Šetřením bylo zjištěno, že tyto výrobky byly společností „XY“ nakoupeny od jiné společnosti, která je odebírala od výrobce, ten jich ovšem vyrobil pouze 19 320 lahví. Rozdíl 229 828 lahví byl uveden do volného daňového oběhu bez zdanění. **Tímto jednáním došlo k úniku na SPD v celkové hodnotě 11 436 075,- Kč.**

5.3 NEZÁKONNÉ NAKLÁDÁNÍ S POHONNÝMI HMOTAMI

V oblasti správy minerálních olejů byla navázána úzká spolupráce s ČOI v oblasti monitoringu kvality prodávaných pohonných hmot. Smyslem kontrol ze strany CS není kontrola jakosti pohonné hmoty z pohledu zákazníka, na kterou se zaměřuje ČOI, ale především zjišťování, zda do pohonných hmot nejsou **přimíchávány nezdaněné minerální oleje**. Celní správa využívá výsledků monitoringu ČOI pro vlastní typování daňových subjektů, které mohou prodávat tyto nestandardní pohonné hmoty. U vzorků pohonných hmot, které nesplňovaly jakostní parametry stanovené ČSN a u kterých bylo prokázáno, že se jedná o jiné vybrané výrobky, než které byly deklarované při prodeji na čerpacích stanicích bylo zahájeno šetření. Cílem těchto šetření je doměření spotřební daně u vybraných výrobků, u kterých prodejce neprokázal zdanění.

DISTRIBUCE NELEGÁLNĚ VYROBENÝCH POHONNÝCH HMOT

- Při šetření bylo zjištěno, že podezřelý „XY“ založil a řídil skupinu více osob s vnitřní organizační strukturou, s rozdělením funkcí a dělbou činností, která byla zaměřena na dosahování zisku soustavným pácháním úmyslné trestné činnosti spočívající v tom, že výše uvedené osoby nejméně od počátku roku 2002 do současnosti po celé České republice, jako jednatelé, společníci nebo zaměstnanci obchodních společností krátili SPD. Do roku 2003 z uhlovodíkových paliv a maziv, poté z minerálních olejů. Dále se podílely na míchání pohonných hmot s různými komoditami, jako strojním olejem, technologickým olejem, oleji S-100 a S-150, ložiskovým olejem, technickým benzínem a lihem, které nebyly předmětem daně z uhlovodíkových paliv a maziv ani nyní nejsou předmětem daně z minerálních olejů, přičemž k míchání docházelo jednak tím způsobem, že navážené minerální oleje byly smíchány s motorovou naftou nebo benzínem přímo v areálu skladišť a to tak, že tyto komodity byly nality přímo do tanků, kde byla uskladněná motorová nafta nebo benzín, nebo druhý způsob míchání spočíval v tom, že motorová nafta či motorový benzín byl stočen do automobilových cisteren, následně byla do těchto vozových cisteren stočena příslušná komodita a k smíšení došlo za jízdy. Takto smíchané „pohonné hmoty“ byly následně rozváženy na vlastní nebo výše uvedenými

osobami ovládané čerpací stanice. Zde byly uvedeny do volného prodeje, přičemž celá činnost byla před příslušnými správci daně zakrývána tím, že v účetnictví jednotlivých společností byla vedena jako nakoupená i ta část pohonných hmot, která měla vzniknout později výše uvedeným smísením.

Shora popsané smíchané pohonné hmoty neodpovídají ČSN a jejich prodej není povolen, jejich distribuce a prodej jako pohonných hmot odporuje daňovým zákonů. Organizovaná skupina osob působením zločinného spolčení odebrala v období let 2003 až 2005 celkové množství 24 536 566 litrů minerálních olejů, které nejsou předmětem daně dle ust. § 45 zák. č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních (do 1.1.2004 dle § 19 zák. č. 587/1992 Sb., o spotřebních daních), které však použili k míchání s PHM a dále je distribuovali na čerpací stanice, kde byly uvedeny do volného prodeje a používány k pohonu motorů, aniž by příslušná spotřební daň byla odvedena. **Tímto jednáním zkrátily SPD z minerálních olejů (dříve z uhlovodíkových paliv a maziv) nejméně o částku 243 724 713,-Kč.**

6. DOPAD ZMĚN VE VÝBĚRU SPD NA PŘÍJMY STÁTNÍHO ROZPOČTU

6.1 PLNĚNÍ STÁTNÍHO ROZPOČTU V ROCE 2004

Předpokládaný celkový výnos státního rozpočtu ze spotřebních daní pro rok 2004 byl 97,3 mld. Kč. Skutečný výnos spotřební daně z minerálních olejů byl oproti předpokladu nižší o 1,5 mld. Kč, tj. o 1,6% méně.

Nesplnění předpokládaných rozpočtových příjmů na rok 2004 o 1,5 mld. Kč výrazně ovlivnily skutečnosti, jejichž konkrétní dopady jsou dále uvedeny v podrobnější analýze k jednotlivým komoditám vybraných výrobků.

TABULKA Č. 2 – PŘÍJMY SR Z SPD – ROK 2003, 2004

Celkový výnos spotřebních daní za rok 2003	84,2
Celkový výnos spotřebních daní za rok 2004	95,8
Odhad celkového výnosu uvedený ve státním rozpočtu 2004	97,3
Rozdíl oproti roku 2003	11,6
Rozdíl oproti odhadu ze státního rozpočtu 2004	-1,5
Rozdíl oproti roku 2003 v %	+13,70
Rozdíl oproti odhadu ze státního rozpočtu 2004 v %	-1,6

ZDROJ: materiál „Analýza příjmů ze spotřebních daní za rok 2004“ zpracovaný GŘC

(mld. Kč)

6.1.1 ANALÝZA K JEDNOTLIVÝM KOMODITÁM VYBRANÝCH VÝROBKŮ

Minerální oleje

TABULKA Č. 3 - PŘÍJMY SR Z SPD – ROK 2003, 2004 – MINERÁLNÍ OLEJE

Celkový výnos spotřební daně z min. olejů za rok 2003	57,1
Celkový výnos spotřební daně z min. olejů za rok 2004	65,2
Odhad celkového výnosu uvedený ve státním rozpočtu 2004	65,6
Rozdíl oproti roku 2003	+ 8,1
Rozdíl oproti odhadu ze státního rozpočtu 2004	- 0,4
Rozdíl oproti roku 2003 v %	+ 14,1
Rozdíl oproti odhadu ze státního rozpočtu 2004 v %	- 0,6

ZDROJ: materiál „Analýza příjmů ze spotřebních daní za rok 2004“ zpracovaný GŘC

(mld. Kč)

Pokles výnosu spotřební daně z minerálních olejů v prosinci roku 2004 je způsoben povoleným odkladem platby spotřební daně za zdaňovací období říjen 2004 (splatnost 10.12.2004). Odklad platby byl povolen do února 2005 u částky 2.262.162.891,- Kč. Pokud by k tomuto odkladu nedošlo, celkový příjem do státního rozpočtu u položky spotřební daně by za rok 2004 činil 67,5 miliard Kč.

Lív a lihoviny

TABULKA Č. 4 - PŘÍJMY SR Z SPD – ROK 2003, 2004 – LÍH A LIHOVINY

Celkový výnos spotřební daně z lihu za rok 2003	5,5
Celkový výnos spotřební daně z lihu za rok 2004	5,3
Odhad celkového výnosu uvedený ve státním rozpočtu 2004	6,4
Rozdíl oproti roku 2003	- 0,2
Rozdíl oproti odhadu ze státního rozpočtu 2004	- 1,1
Rozdíl oproti roku 2003 v %	-3,7
Rozdíl oproti odhadu ze státního rozpočtu 2004 v %	-17,2

ZDROJ: materiál „Analýza příjmů ze spotřebních daní za rok 2004“ zpracovaný GŘC

(mld. Kč)

Z výše uvedeného je patrné, že pokles výnosu spotřební daně z lihu a lihovin o 3,7 % oproti roku 2003 a propad o 1,1 miliard Kč, tedy o 17,2 % oproti předpokladu, je výrazný. Jedním z důvodů tohoto propadu je předzásobení obchodníků, zpracovatelů i spotřebitelů lihu v roce 2003 v důsledku očekávaného zvýšení sazeb spotřební daně. Na základě detailnějšího rozboru příjmů spotřební daně z lihu dle jednotlivých měsíců za roky 2002, 2003 a 2004 lze dovodit, že tato skutečnost způsobila propad ve výběru spotřební daně z lihu v roce 2004 o 0,3 miliard Kč. Z pokladního plnění v závěru roku 2004 je zřetelné, že situace na trhu s lihovinami se stabilizuje a dochází k pozvolnému nárůstu výběru spotřební daně z lihu. Pokud by nedošlo k předzásobení trhu v listopadu a prosinci roku 2003, činil by celkový příjem státního rozpočtu za rok 2004 v položce spotřební daně z lihu 5,6 miliard Kč.

Nárůst sazby spotřební daně do jisté míry zapříčinil i zvýšený zájem o nelegální výrobu lihu jako suroviny k výrobě konzumních lihovin. Nelegální (mimo bilanční) lív je jednak vyráběn na území České republiky a také část je dopravována z členských zemí EU ve formě „výrobků vyrobených ze zvláště denaturovaného lihu“ ke zpracování. Svou roli, byť co do objemu spotřební daně z lihu zanedbatelnou, má i domácí pálení.

Pivo

TABULKA Č. 5 - PŘÍJMY SR Z SPD ROK 2003, 2004 – PIVO

Celkový výnos spotřební daně z piva za rok 2003	3,59
Celkový výnos spotřební daně z piva za rok 2004	3,61
Odhad celkového výnosu uvedený ve státním rozpočtu 2004	3,50
Rozdíl oproti roku 2003	+ 0,02
Rozdíl oproti odhadu ze státního rozpočtu 2004	+ 0,11
Rozdíl oproti roku 2003 v %	+ 0,50

ZDROJ: materiál „Analýza příjmů ze spotřebních daní za rok 2004“ zpracovaný GŘC

(mld.Kč)

V roce 2004 nedošlo ke změnám sazeb spotřební daně z piva. Nárůst výnosů daně se dá tedy přičíst vyšší spotřebě piva v tuzemsku, resp. vyšším neobchodním vývozům, tj. i vyšší spotřebě piva zahraničními turisty.

Víno a meziprodukty

TABULKA Č. 6 - PŘÍJMY SR Z SPD – ROK 2003, 2004 – VÍNO A MEZIPRODUKTY

Celkový výnos spotřební daně z vína za rok 2003	0,31
Celkový výnos spotřební daně z vína za rok 2004	0,23
Odhad celkového výnosu uvedený ve státním rozpočtu 2004	0,30
Rozdíl oproti roku 2003	-0,08
Rozdíl oproti odhadu ze státního rozpočtu 2004	-0,07
Rozdíl oproti roku 2003 v %	-25,80
Rozdíl oproti odhadu ze státního rozpočtu 2004 v %	-23,40

ZDROJ: materiál „Analýza příjmů ze spotřebních daní za rok 2004“ zpracovaný GŘC (mld. Kč)

K poklesu výnosu spotřební daně z vína a meziproduktů oproti odhadu ze státního rozpočtu 2004 došlo především z důvodu významného rozšíření nabídky tichých vín a některých speciálně upravených druhů perlivých vín, které jsou zatíženy nulovou sazbou spotřební daně. Meziprodukty, tedy klasická dezertní dolihovaná vína jsou nahrazována tichým vínem doaromatizovaným bylinami nebo přírodními či umělými aromatickými látkami a finální výrobek je i v tomto případě opět s nulovou sazbou spotřební daně.

Tabákové výrobky a tabákové nálepky

TABULKA Č. 7 - PŘÍJMY SR Z SPD – ROK 2003, 2004 – TABÁK. VÝROBKY A NÁLEPKY

Celkový výnos spotřební daně z tabáku za rok 2003	17,7
Celkový výnos spotřební daně z tabáku za rok 2004	21,5
Odhad celkového výnosu uvedený ve státním rozpočtu 2004	21,5
Rozdíl oproti roku 2003	+3,8
Rozdíl oproti odhadu ze státního rozpočtu 2004	0,00
Rozdíl oproti roku 2003 v %	+21,4
Rozdíl oproti odhadu ze státního rozpočtu 2004 v %	0,00

ZDROJ: materiál „Analýza příjmů ze spotřebních daní za rok 2004“ zpracovaný GŘC (mld. Kč)

Změna sazeb spotřební daně z tabákových výrobků neovlivnila výraznou měrou návyky obyvatelstva, jelikož na trhu není žádný substituční výrobek, který by tabákové výrobky nahradil. Výnos daně byl ovlivněn změnou splatností daně v důsledku novely zákona o spotřebních daních s účinností od 1.5.2004. Touto novelou byla prodloužena splatnost daně z 30 dní na 60 dní po odebrání tabákových nálepek, čímž došlo k poklesu výnosu daně za rok 2004 o cca 1 miliardu Kč. Podstatným faktorem, který minimalizuje nárůst nelegálního dovozu či výroby tabákových výrobků, je jejich kolkování. Na základě detailnějšího rozboru výběru spotřební daně z tabákových výrobků v letech 2002, 2003 a 2004 lze navíc dovodit, že vlivem předzásobení tabákovými výrobky koncem roku 2003 v důsledku očekávaného zvýšení

sazby spotřební daně došlo k reálnému poklesu výběru spotřební daně z tabákových výrobků v roce 2004 o 0,9 miliard Kč.

6.1.2 CELKOVÁ REKAPITULACE

TABULKA Č. 8 - PŘÍJMY SR Z SPD –CELKOVÁ REKAPITULACE

Prokazatelný vliv na výši příjmů SR	Předpokládané plnění příjmu SR	Skutečné plnění příjmu SR	Očištěné plnění příjmu SR
Minerální oleje-povolený odklad platby	65,6	65,2	67,6
Lih-předzásobení koncem roku 2003	6,4	5,30	5,6
Pivo	3,5	3,6	3,6
Víno a meziprodukty	0,3	0,2	0,2
Tabák-předzásobení koncem roku 2003	21,5	21,5	23,4
Celkem	97,3	95,8	100,4

ZDROJ: materiál „Analýza příjmů ze spotřebních daní za rok 2004“ zpracovaný GŘC (mld. Kč)

Z uvedeného výčtu skutečností, které negativně ovlivnily plnění státního rozpočtu v roce 2004 vyplývá, že se zejména jedná o skutečnosti, které nebylo možno ze strany celní správy ovlivnit.

Závěrem lze konstatovat, že za jinak stejných podmínek by příjem státního rozpočtu za rok 2004 dosáhl částky 100,4 mld. Kč, což představuje zvýšení oproti předpokládanému příjmu o 3,1 mld. Kč, tj. o 3,1 % a v absolutním vyjádření nárůst oproti předchozímu roku 16,1 mld. Kč, tj. 19,5 %.

6.1.3 OPATŘENÍ K ZAJIŠTĚNÍ PŘÍJMŮ SR V NÁSLEDUJÍCÍCH LETECH

V roce 2004 se celní správě nepodařilo naplnit předpokládaný rozpočtový příjem ze spotřebních daní. S ohledem na nepříznivý výsledek si celní správa vytýčila řadu opatření, která měla přispět k zefektivnění výběru spotřebních daní v roce 2005.

Jedná se o následující opatření směřující k efektivnější správě spotřebních daní:

- Provedení vlastní audit rozmístění a optimálního využití pracovníků, kteří byli k výkonu činností správce daně v rámci celní správy zařazeni.
- Zavedení systému intenzivnějšího dohledu nad přepravami vybraných výrobků v režimu podmíněného osvobození od daně a v této souvislosti jsou mimo jiné i skupinám mobilního dohledu nově zajišťovány téměř „on line“ přístupy do evidencí těchto přeprav po celých dvacet čtyři hodin. U přeprav zahájených v jiném členském státě však neexistuje v rámci EU evidence, ze které by bylo možné zjistit, že konkrétní dodávka vybraných výrobků je na naše území dopravována. V těchto případech je přeprava zaevidována v tuzemsku až nahlášením jejího ukončení celnímu úřadu dodání. U přeprav v režimu podmíněného osvobození je daň zajištěna v zemi odeslání. Pokud jsou však do tuzemska dopravovány vybrané výrobky, které byly již v některé ze zemí EU zdaněny, nevztahuje se na ně povinnost zajištění daně. Vybrané výrobky jsou obvykle zdaněny v některé ze zemí EU, ve které je sazba daně nižší, a jako již zdaněné jsou distribuovány do skladů a prodejen na našem území bez přiznání daně

v zemi spotřeby, tj. v tuzemsku. Pokud dodavatel neuplatní nárok na vrácení daně v zemi zahájení přepravy, není o této přepravě záznam ani u tamějšího správce daně. Ke zvýšení účinnosti správy daní je proto nutné kontroly přeprav vybraných výrobků provádět skupinami mobilního dohledu trvale v rámci dopravní sítě po celém území s využitím informací získaných operativní cestou.

- Na základě provedené analýzy jednotlivých lihovarů a likérek, jejichž výsledky budou použity k vyhodnocení jejich individuální míry rizikovosti ve vztahu k potenciálním daňovým únikům bylo na březen roku 2005 připravováno zavedení stálého daňového dozoru u některých z nich.
- U rizikových daňových skladů – likérek, kterých je 104, byla ve spolupráci s odbory pátrání ČR zvýšena účinnost dohledu kombinací různých forem kontrol se zaměřením na opakovanou fyzickou kontrolu uskladněných lihovin ve vztahu k evidenci (obdobu celních skladů), na dopravu surovin (lihu, trestí - aromat, ...) do daňového skladu a dopravu lihovin z daňového skladu. Současně bylo porovnáváno množství lihovin dodávaných do obchodní sítě s evidovaným množstvím vyskladněných lihovin z daňového skladu – likérky. Dalším ukazatelem pro hodnocení rizikovosti daňových skladů jsou výsledky kontrol ostatních vstupních surovin, jako jsou láhve, etikety, uzávěry atd. Ke zvýšení účinnosti kontrol při dopravě lihovin v režimu podmíněného osvobození od daně bylo rovněž častěji využíváno oprávnění stanovit pro jejich dopravu reálnou lhůtu tak, aby nemohlo dojít k opakované dopravě několika zásilek lihovin na stejný průvodní doklad.
- Provádění účinné namátkové kontroly neporušenosti a pravosti závěr, kterými jsou zajištěna riziková místa (šroubení, ventily) na technologických zařízeních lihovarů. Vlastní ověřování pravosti závěr se provádí v oblastních celně technických laboratořích, které jsou dostatečně personálně i materiálně vybaveny k tomu, aby prověřily měsíčně až 1000 ks závěr. V případě podezření ze spáchání trestného činu byly závěry prověřovány na Celně kriminalistickém pracovišti.
- V souvislosti s přijetím zákona č. 676/2004 Sb., o povinném značení lihu byla s účinností tohoto zákona realizována opatření a prováděny takové postupy kontrolní činnosti, jejichž cílem byla kontrola plnění povinností vyplývajících z tohoto zákona.
- S cílem operativně zajistit metodickou pomoc požadovanou převážně z úrovně celních ředitelství pro jednotlivé celní úřady byl zahájen testovací provoz intranetové aplikace aktuálních dotazů SPD, kdy krátká odpověď by měla být sdělena žadateli řešitelem dotazu takřka obratem. Aplikace by měla být přínosem pro rychlá řešení okamžitých problémů, které správce daně potřebuje pro řádný průběh daňového řízení vyřešit neprodleně.
- Na základě získaných praktických zkušeností při správě spotřebních daní jsou i nadále iniciovány změny v zákoně o spotřebních daních, v navazujících zákonech a prováděcích vyhláškách, a to včetně návrhu na převedení kompetence schvalování užívání výrobní technologie v lihovarech dle zákona č. 61/1997 Sb., o lihu, z Ministerstva zemědělství na GŘC, včetně oprávnění být tím orgánem, kterému jsou vlastníci těchto technologií povinni hlásit jejich aktuální přemístění či prodej a oprávnění ke schvalování výjimek z užití zvláštních denaturačních prostředků lihu. Důvodem jsou opakovaná zjištění, že jsou schvalována i taková výrobní zařízení, která z pohledu možných daňových úniků jsou zjevně riziková. Navíc ve vazbě na výkon správy spotřebních daní se jeví toto opatření jako systémové a logické.

- V oblasti správy minerálních olejů připravila Celní správa ČR ve spolupráci s ČOI celorepublikovou kontrolu prodávaných automobilových benzínů a odběry referenčních vzorků od výrobců pohonných hmot (Kralupy, Litvínov, Slovnaft, Schwechat). Smyslem těchto kontrol nebyla jen kontrola jakosti pohonné hmoty z pohledu zákazníka, na kterou se zaměří ČOI, ale především zjišťování, zda do pohonných hmot nebyly přimíchávány nezdaněné minerální oleje typu technický benzín, toluen a xylen. U vzorků s nestandardním složením bylo zahájeno šetření od čerpacích stanic směrem k dodavatelům pohonných hmot. Důraz byl kladen na existenci a pravost dokladů, které doprovází jednotlivé dodávky pohonných hmot v řetězci distributorů až po čerpací stanice. Zároveň s tím byly prováděny kontroly železniční a silniční dopravy minerálních olejů z Polska a Slovenska. V souvislosti s těmito kontrolami byla připravena metodika postupu celních orgánů, aby v případě zjištění nezákonného jednání neskončilo řízení pouze sankcí, ale mohla být vybrána spotřební daň.

6.2 VNITROSTÁTNÍ SPOTŘEBNÍ DANĚ V ROCE 2004

V roce 2004 inkaso spotřebních daní (pouze vnitrostátní) činilo 75,3 mld. Kč. Výnos této spotřební daně za rok 2003 činil 61,6 mld. Kč. Oproti roku 2003 se inkaso zvýšilo o 13,8 mld. Kč, tj. o 22,4% (viz následující tabulka).

TABULKA Č. 9 – VNITROSTÁTNÍ SPD – ROK 2003, 2004

Druh SPD	Rok 2003	Rok 2004	Rozdíl	%
SPD z vína a meziproductů	243	154	-89	63,2
SPD z min. olejů	37 441	52 167	14 725	139,3
SPD z lihu	4 444	3 378	-1 065	76,0
SPD z piva	3 558	3 078	-480	86,5
SPD z tabák. výr. a nálepek	15 905*	16 602	697	104,4
Celkem	61 591	75 379	13 788	122,4

ZDROJ: materiál „Výsledky činnosti CS za rok 2004“ publikovaný v měsíčníku CS CLO DOUANE (mil. Kč)

*Za rok 2003 nebyly finančními orgány evidovány příjmy z tabákových nálepek. Tyto byly v evidenci CS. Pro posouzení výše příjmů roku 2003 byly příjmy za tabákové nálepky připočítány.

6.2.1 ROZBOR VNITROSTÁTNÍCH DAŇOVÝCH POVINNOSTÍ A INKASA ZA ROK 2004

TABULKA Č. 10 – DAŇOVÉ POVINNOSTI A INKASO – ROK 2004

Druh příjmu	Daňová povinnost	Inkaso	Rozdíl	Výtěžnost (%)
Vnitrostátní SPD	81 268	75 381	-5 887	92,7
Vnitrostátní SPD - vracení daně	-1 333	-1 873	-540	140,5
Celkem	79 935	73 508	-6 427	91,9

ZDROJ: materiál „Výsledky činnosti CS za rok 2004“ publikovaný v měsíčníku CS CLO DOUANE (mil. Kč)

POROVNÁNÍ VRÁCENÉ SPD DLE DRUHU – ROK 2003, 2004

TABULKA Č. 11 – VRÁCENÁ SPD DLE KOMODIT – ROK 2004

Druh vrácené SPD	Rok 2003	Rok 2004	Rozdíl	%
Z min.olejů pro výrobu tepla	- 48	- 603	- 555	1 251,8
Z min. olejů /zelená nafta/	- 1 272	- 1 261	11	99,1
Ozbrojeným silám cizích států	0	0	0	0,0
Osobám s imunitou	- 14	-9	5	64,0
Celkem	- 1 334	-1 873	-539	140,4

ZDROJ: materiál „Výsledky činnosti CS za rok 2004“ publikovaný v měsíčníku CS CLO DOUANE (mil. Kč)

VÝNOS SPOTŘEBNÍCH DANÍ Z CELKOVÝCH PŘÍJMŮ - DLE JEDNOTLIVÝCH KOMODIT

TABULKA Č. 12 – VÝNOS SPD Z CELKOVÝCH PŘÍJMŮ – DLE JEDNOTLIVÝCH KOMODIT

Komodita	Skutečnost roku 2004	Podíl na celku (%)
SPD z minerálních olejů	52 167	69,30
SPD z vína	154	0,20
SPD z tabákových výrobků	16 602	22,02
SPD z piva	3 078	4,00
SPD z lihu	3 378	4,48
Celkem	75 379	100

ZDROJ: materiál „Výsledky činnosti CS za rok 2004“ publikovaný v měsíčníku CS CLO DOUANE (mil. Kč)

6.2.2 ROZBOR POHLEDÁVEK A NEDOPLATKŮ „VNITROSTÁTNÍ SPD – ROK 2004

Tento přehled byl zpracován na základě podkladů CÚ, které jsou pravidelně na GŘC zasílány k dalšímu využití a zpracování. Celková výše neuhrazených pohledávek ke dni 31.12.2004 činila 5 379 mil. Kč, z čehož nedoplatky činily 458,9 mil. Kč. Na celkové výši nedoplatků mají největší podíl nedoplatky SPD z lihu ve výši 343,8 mil. Kč a SPD z minerálních olejů ve výši 107,7 mil. Kč. Výše nedoplatků u SPD z lihu vznikla zvláště z přechodného období let 2003-2004, kdy daňové subjekty nesplnily povinnost stanovenou dle § 140 zákona o SPD.

U nedoplatků SPD z minerálních olejů je největší objem evidován u CŘ Olomouc (87 mil. Kč) a CŘ Praha (15,5 mil. Kč), u nedoplatků SPD z lihu u CŘ Olomouc (189,5 mil. Kč), CŘ Hradec Králové (92,5 mil. Kč) a CŘ Brno (46,8 mil. Kč). Celkový objem nedoplatků SPD z piva a vína činily 3,8 mil. Kč, resp. 3,6 mil. Kč. U SPD z tabákových výrobků nebyl evidován žádný nedoplatek.

TABULKA Č. 13 –NEDOPLATKY SPD DLE KOMODIT A DLE CELNÍCH ŘEDITELSTVÍ

Celní ředitelství	Z min. olejů	Z lihu	Z piva	Z vína	Z tabák. výrobků a nálepek
Brno	104	46 839 864	247811	3 514 510	0
České Budějovice	1	8 404 886	3406	24 570	0
Hradec Králové	3 480 701	92 517 085	2102667	124	0
Olomouc	87 007 452	189 492 540	98	0	0
Ostrava	3 639	6 317 181	0	0	0
Plzeň	1 148 698	345	1320	27 474	0
Praha	15 465 843	186 612	784652	35 432	0
Ústí nad Labem	566 904	27 560	704378	0	0
CELKEM ZA KOMODITY	107 673 342	343 786 073	3 844 332	3 602 110	0
CELKEM	458 905 857				

ZDROJ: materiál „Výsledky činnosti CS za rok 2004“ publikovaný v měsíčníku CS CLO DOUANE

(Kč)

- POSEČKÁNÍ DANĚ A POVOLENÍ SPLÁTEK

TABULKA Č. 14 – POČTY POSEČKÁNÍ DANĚ A POVOLENÉ SPLÁTKY – ROK 2003, 2004

	Rok 2003	Rok 2004	Rozdíl
Spotřební daň	249	2 418	2 169

ZDROJ: materiál „Výsledky činnosti CS za rok 2004“ publikovaný v měsíčníku CS CLO DOUANE

(mil. Kč)

*Pro srovnání - objem daně posečkávané k 31.12.2002 byl 64,6 mil.

- PROMINUTÍ DANĚ A PŘÍSLUŠENSTVÍ DANĚ

Daň je oprávněno prominout pouze Ministerstvo financí. GŘC pouze předkládá návrh. Ministerstvo financí daň promine pouze z důvodů nesrovnalostí vyplývajících z uplatňování daňových zákonů. Na rozdíl od příslušenství daně, které lze prominout také z důvodu tvrdosti zákona.

Příslušenstvím daně se rozumí penále, zvýšení daně, náklady daňového řízení, úroky a pokuty. Z toho nejvýznamnější složku představuje penále. Penále je dlužník povinen zaplatit, nezaplatil-li splatnou částku daně nejpozději v den její splatnosti. Pokuty správce daně zpravidla ukládá jak za porušení povinností nepeněžité povahy, tak za porušení stanovené zákonem nebo jinými právními předpisy. Zvýšení daně může správce daně uložit za pozdě podané daňové přiznání. Úrok se ukládá za dobu posečkání s placením.

TABULKA Č. 15 – PROMINUTÉ SPOTŘEBNÍ DANĚ A PŘÍSLUŠENSTVÍ DANĚ – ROK 2004

Spotřební daň	počet	částka
vyhověno	1	3 209 100
nevyhověno	1	-
Příslušenství daně		
vyhověno	7	8 015 614
nevyhověno	1	-

ZDROJ: materiál „Výsledky činnosti CS za rok 2004“ publikovaný v měsíčníku CS CLO DOUANE (Kč)

- **MÍSTNÍ ŠETŘENÍ, VYTÝKACÍ ŘÍZENÍ**

MÍSTNÍ ŠETŘENÍ

Místní šetření, jako jeden z procesních úkonů v daňovém řízení, je upraveno ustanovením § 15 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů. Místní šetření jsou na celních úřadech prováděna pracovníky daňových oddělení, ale hlavně pracovníky oddělení kontrol.

V roce 2004 bylo pracovníky celních úřadů provedeno celkem **10 532** místních šetření.

TABULKA Č. 16 – POČET MÍSTNÍCH ŠETŘENÍ DLE REGIONU

Celní ředitelství	Počet místních šetření
Ústí nad Labem	924
Plzeň	867
Praha	1 070
Olomouc	1 842
Brno	2 838
Ostrava	1 408
České Budějovice	662
Hradec Králové	921
Celkem	10 532

ZDROJ: materiál „Výsledky činnosti celní správy za rok 2004“ publikovaný v měsíčníku CS CLO DOUANE

Místní šetření byla zaměřena na tyto oblasti:

- kontrola dodržování podmínek vydaných zvláštních povolení k přijímání a užívání vybraných výrobků osvobozených od daně
- kontrola dodržování podmínek vydaných zvláštních povolení k přijímání, užívání a prodeji zkapalněných ropných plynů - § 60 zákona o SPD
- kontrola dodržování podmínek vydaných povolení k provozování daňových skladů
- lihová agenda (kontrola oběhu a výroby lihu)
- kontrola způsobu užívání minerálních olejů a vedení evidence spotřeby minerálních olejů užívaných pro výrobu tepla - § 56 zákona o SPD

- kontrola vedení dokladů a evidence o nákupu a skutečné spotřebě minerálních olejů u osob užívajících tyto oleje pro zemědělskou prvovýrobu, lesní školky a obnovu a výchovu lesa - § 57 zákona o SPD
- kontrola lihovin v obchodních řetězcích
- kontrola značení skladovaných a prodávaných tabákových výrobků se zaměřením na neporušenost a pravost tabákových nálepek

Místní šetření u subjektů byla prováděna na základě poznatků vyplývajících z vlastní činnosti, případně na základě vnějších podnětů, jako jsou např. dožádání jiných správců daně, podněty jiných státních orgánů, stížnosti, anonymní podání apod..

VYTÝKACÍ ŘÍZENÍ

Vytýkáací řízení je upraveno v § 43 zákona č. 337/1997 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů. Vytýkáací řízení se odstraňuje pochybnosti správce daně o správnosti, úplnosti, pravdivosti a průkaznosti údajů uvedených v daňovém přiznání.

TABULKA Č. 17 – VYTÝKACÍ ŘÍZENÍ – ROK 2004

Celní ředitelství	Počet ukončených	Počet ukončených s rozdílem	Změna v důsledku vytýkáacího řízení (tis. Kč)	
			daňové povinnosti	vrácení daně
Ústí nad Labem	296	93	8 143,143	
Plzeň	1 235	46	5,742	715,661
Praha	1 044	311	2 678	1 255
Olomouc	173	28	3,5	13 226,917
Brno	459	103	303,371	1 896,742
Ostrava	95	18	- 407,95	88,306
České Budějovice	74	2	17,837	8
Hradec Králové	612	172	0,34	1604,29
Celkem	3 988	773	10 743,983	19 179,231

ZDROJ: materiál „Výsledky činnosti CS za rok 2004“ publikovaný v měsíčníku CS CLO DOUANE

• DAŇOVÁ KONTROLA

Daňové kontroly prováděly celní úřady podle ustanovení § 16 zákona č.337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů a zákona č.353/2004 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů. Cílem daňových kontrol bylo zjistit nebo prověřit daňový základ nebo jiné okolnosti rozhodné pro správné stanovení spotřební daně u daňových subjektů.

TABULKA Č. 18 – PŘEHLED DÍLČÍCH VÝSLEDKŮ Z PROVEDENÝCH DAŇOVÝCH KONTROL DLE CELNÍCH ŘEDITELSTVÍ – ROK 2004

Celní ředitelství	Počet zahájených DK	Počet ukončených DK	Výsledek z DK		Výše dodatečně doměřených daní v Kč
			Pozitivní zjištění	Negativní zjištění	
Brno	21	21	5	16	80 562
České Budějovice	7	7	3	4	12 963
Hradec Králové	1	1	0	1	0
Olomouc	6	6	2	4	5 300
Ostrava	9	9	5	4	300 032
Plzeň	19	19	5	14	156 564
Praha	12	12	4	8	74 052
Ústí nad Labem	42	42	2	40	8348
Celkem	117	117	26	91	637 821

ZDROJ: materiál „Výsledky činnosti CS za rok 2004“ publikovaný v měsíčníku CS CLO DOUANE

Z vývoje doměrků uvedených v tabulce vyplývá, že celková částka dodatečně doměřených daní oproti roku 2003 poklesla.

Pokles počtu provedených daňových kontrol a dodatečně doměřených daní oproti roku 2003 byl způsoben přebíráním kompetencí a spisové agendy správy spotřebních daní od finančních orgánů k 1.1.2004.

• VYMÁHÁNÍ DAŇOVÝCH NEDOPLATKŮ

Vymáhání nedoplatků se řídí zákonem č.337/92 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů. V roce 2004 byly CÚ vydány výzvy k plnění v náhradní lhůtě v 52 457 případech v hodnotě 5 484,3 mil. Kč. Tyto výzvy byly úspěšné ve 45 146 případech a na jejich základě bylo vymoženo 2 380,3 mil. Kč. Exekučních příkazů na prikázání pohledávky na peněžní prostředky daňových dlužníků na účtech vedených u bank bylo CÚ v roce 2004 vystaveno 5 570 na celkovou výši nedoplatků 3 023,2 mil. Kč. Tyto exekuční příkazy byly úspěšné nebo částečně úspěšné ve 4 532 případech v hodnotě 170,9 mil. Kč.

Výkon rozhodnutí prostřednictvím soudu byl využit ve 4 929 případech (částka 4 010,7 mil. Kč). Úspěšné byly tyto výkony rozhodnutí v 1 107 případech, přičemž vymožená částka představuje 400,9 mil. Kč. V 240 případech byl využit institut uplatnění celního zástavního práva v celkové hodnotě 388,1 mil. Kč. Tento způsob vymáhání byl úspěšný

u 85 případů a hodnota příjmů činila 66,9 mil. Kč. V 95 případech byl proveden prodej zboží na úhradu celního dluhu v celkové výši 6,9 mil. Kč. Ke dni 31.12.2004 odepsaly CÚ pohledávky pro nedobytnost nebo z důvodu, že náklady na vymáhání by přesáhly vymáhanou částku nedoplatky ve výši 2 226,5 mil. Kč.

Současná legislativní úprava neumožňuje realizovat v dostatečné míře efektivní spolupráci a součinnost celních orgánů s ostatními orgány při využívání databáze informačních systémů – je proto požadováno vytvoření předpokladů pro bezplatný on-line přístup do těchto databází za účelem operativního získávání informací o dlužnících potřebných pro zajištění a vymáhání daňových nedoplatků (celostátní evidence obyvatel, evidence zdravotního pojištění a sociálního zabezpečení, celostátní registr účtů u peněžních ústavů apod.

TABULKA Č. 19 – VYMÁHÁNÍ DAŇOVÝCH NEDOPLATKŮ – ROK 2004

Celní ředitelství	Druh příjmu	Nedoplatky vymáhané		Nedoplatky vymožené	
		Případy	Částka	Případy	Částka
Ústí nad Labem	Daň	4	797,656	2	123,855
	Příslušenství	1	31,502	0	0,000
Plzeň	Daň	17	1 495,941	16	1 493,975
	Příslušenství	3	0,930	3	0,930
Praha	Daň	18	1 075,000	14	1 113,000
	Příslušenství	14	24,000	14	24,000
Olomouc	Daň	26	260 296,840	16	4 927,118
	Příslušenství	17	1 714,345	18	802,345
Brno	Daň	16	15 409,430	13	5 294,281
	Příslušenství	14	912,751	11	765,016
Ostrava	Daň	62	7 664,173	42	1 500,736
	Příslušenství	1	8,400	0	0,000
České Budějovice	Daň	6	8 214,390	1	4,000
	Příslušenství	0	0,000	0	0,000
Hradec Králové	Daň	7	127 702,343	4	2 296,495
	Příslušenství	10	175 510,407	1	7,111
Celkem	Daň	156	422 655,760	108	16 753,460
	Příslušenství	60	178 202,320	47	1 599,402

ZDROJ: materiál „Výsledky činnosti CS za rok 2004“ publikovaný v měsíčníku CS CLO DOUANE (tis. Kč)

- **OPRAVNÉ PROSTŘEDKY**

Způsob vyřízení odvolání proti platebním výměrům v roce 2004 u celních úřadů podle jednotlivých daní je uveden v následující tabulce.

TABULKA Č. 20 – ODVOLÁNÍ PROTI PLATEBNÍM VÝMĚRŮM – ROK 2004

Celní ředitelství	celkem		vyhověno		zamítnuto		postoupeno na CŘ	
	počet	tis. Kč	počet	tis. Kč	počet	tis. Kč	počet	tis. Kč
Ústí nad Labem	8	13 801,47	1	13 364,00	6	241,47	6	427,53
Plzeň	1	160,63	1	3 082,22	1	160,63	1	160,63
Praha	40	14 383,00	5	31,00	12	64,00	22	10 827,00
Olomouc	14	25 158,43	7	52,43	7	11 575,00	6	19 647,00
Brno	20	3 212,86	3	2 854,37	12	312,04	16	3 142,01
Ostrava	15	428,66	10	103,65	2	7,80	11	384,55
České Budějovice	12	390,02	7	80,48	5	309,53	3	1,91
Hradec Králové	14	6 991,39	3	3 250,89	11	3 741,05	7	3 548,81
Celkem	124	64 526,46	36	22 819,04	56	16 411,52	72	38 139,44

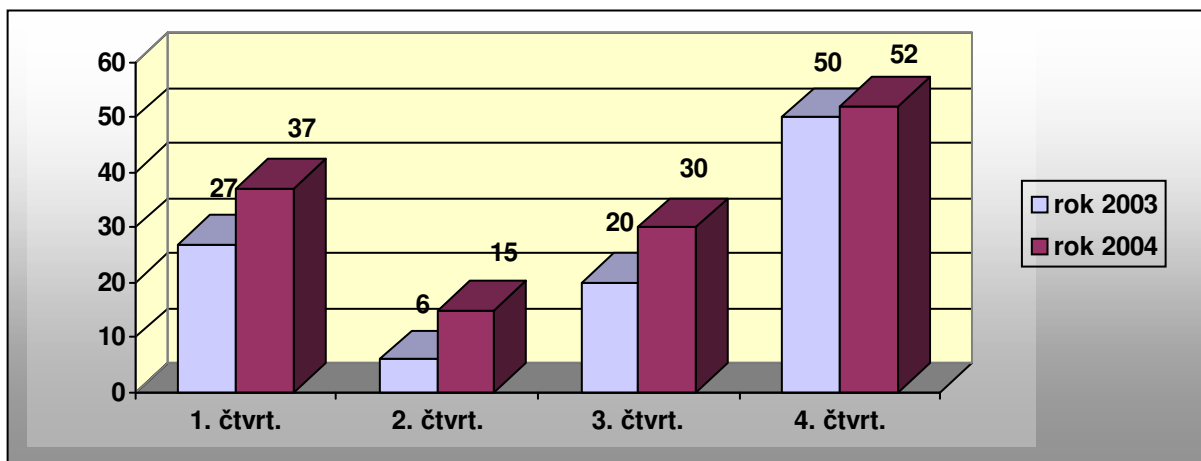
ZDROJ: materiál „Výsledky činnosti CS za rok 2004“ publikovaný v měsíčníku CS CLO DOUANE

- **POVOLOVACÍ ŘÍZENÍ DLE ZÁKONA O LIHU**

V souladu s ustanovením § 10 zákona č. 61/1997 Sb., o lihu, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „zákon o lihu“, bylo v průběhu roku 2004 vydáno 134 stanovisek k možnosti udělení výjimky k použití zvláštních denaturačních prostředků anebo možnosti udělení výjimky k užití zvláště denaturovaného lihu pro Ministerstvo zemědělství, odbor potravinářské výroby.

Firmy převážně podávaly žádosti o udělení výjimky v oblasti výroby autokosmetiky (nemrznoucí směsi, nemrznoucí kapaliny do ostřikovačů a jiné rozmrazovací směsi) a čisticích prostředků. Zvláště denaturovaný líh se používá v širokém spektru odvětví výroby, a proto účel použití je velmi rozmanitý, například vlasová kosmetika, dentální prostředky, také v pyrotechnice, gastronomii a restaurátorských dílnách. Pro posuzování žádostí, v souvislosti s posouzením, zda je zvláště denaturovaný líh dostatečně denaturován pro daný účel a zda nehrozí jeho zneužití, je rozhodný posudek Celně technické laboratoře.

GRAF Č. 1 – NÁRŮST VYDANÝCH STANOVISEK GŘC

Dále podle § 15 zákona o lihu, zpracovává GŘC stanoviska k udělení výjimky povolení individuální normy ztrát lihu. Za rok 2004 byla vydána 2 stanoviska.

V kompetencích Generálního ředitelství cel je mimo jiné rozhodovat podle § 8 zákona o lihu o povolení k regeneraci, rektifikaci, opakované rektifikaci a vydávat rozhodnutí o povolení výroby průtahových destilátů a výroby lihových macerátů, digerátů, perkolátů a trestí podle § 13 odst. 4 zákona lihu. Zde je nutná znalost problematiky lihové agendy místně příslušného správce daně, v jehož působnosti chce firma výrobu či úpravu provádět. Neméně důležitá je i spolupráce mezi celními úřady, celními ředitelstvími a Generálním ředitelstvím cel při zjišťování skutečností rozhodných pro vydání rozhodnutí o povolení požadované technologie.

TABULKA Č. 21 – POČET VYDANÝCH ROZHODNUTÍ – ROK 2004

Regenerace	2
Rektifikace, opakovaná rektifikace	1
Průtahové destiláty	2
Lihové maceráty, digeráty, perkoláty a tersti	0

ZDROJ: materiál „Výsledky činnosti CS za rok 2004“ publikovaný v měsíčníku CS CLO DOUANE

Lihová agenda je velmi problematická komodita a stále roste podnikatelská činnost v oblasti, kde dochází k manipulaci s lihem. Po vstupu do EU řeší CS problémy v oblasti dodržování všech právních předpisů EU, zejména v souvislosti s článkem 27(1) b) směrnice Rady 92/83/EHS ze dne 19.10.1992 o harmonizaci struktur spotřebních daní z alkoholu a alkoholických nápojů v návaznosti na § 71 odst. 1 písm. e) zákona č 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů, k zajištění volného intrakomunitárního pohybu výrobků obsahujících líh, který byl denaturován v souladu s požadavky některého členského státu, a tyto výrobky nejsou určeny pro lidskou spotřebu. Právní předpisy České republiky ošetřující tuto problematiku jsou ve srovnání s právními předpisy některých členských zemí EU přísnější. Jedná se o zvláštní denaturaci lihu, kterým je jakýkoliv proces, kdy se líh stává pomocí denaturačních prostředků, dle ustanovení § 2 odst. 1 písm. e) zákona o lihu, nepoužitelným ke konzumaci. Zvláště denaturovaný líh, který je obsažen ve výrobcích dopravovaných z jiných členských států EU často nesplňuje podmínky, za kterých by takový výrobek byl uvolněn pro spotřebu v ČR. Výše uvedené výrobky jsou v členském státě, kde jsou splněny podmínky pro osvobození dle článku 27 (1) b) směrnice Rady 92/83/EHS, uvedeny do volného daňového oběhu. Tyto výrobky nepodléhají evidenci a nemusí být dopravovány s doklady AAD, SAD. Pouze náhodnou kontrolou lze zjistit jejich přepravu a následně složení a druh množství použitého denaturačního prostředku.

Z výše uvedeného vyplývá, že je nutné ve větší míře aktivizovat spolupráci referátů ELO - Excise Liaison Office, které jsou odpovědné za vzájemnou výměnu informací mezi členskými státy EU, a jejichž prostřednictvím by se členské státy měly navzájem upozorňovat na hrozící daňové úniky.

6.3 PLNĚNÍ STÁTNÍHO ROZPOČTU V ROCE 2005

Jak bylo shora uvedeno - v roce 2004 se celní správě nepodařilo naplnit předpokládaný rozpočtový příjem ze spotřebních daní. S ohledem na nepříznivý výsledek si celní správa vytýčila řadu opatření, která měla přispět k zefektivnění výběru spotřebních daní v roce 2005. Z výsledků dosažených v roce 2005 je zřejmé, že přijatá opatření byla účinná a přinesla podstatné zvýšení jejich celkového výnosu.

TABULKA Č. 22 - PŘÍJMY SR Z SPD – ROK 2004, 2005

Celkový výnos spotřebních daní za rok 2004	95,8
Celkový výnos spotřebních daní za rok 2005	110,5
Odhad celkového výnosu uvedený ve státním rozpočtu 2005	101,1
Rozdíl oproti roku 2004	+14,7
Rozdíl oproti odhadu ze státního rozpočtu 2005	+ 9,4
Rozdíl oproti roku 2004 v %	+ 5,9
Rozdíl oproti odhadu ze státního rozpočtu 2005 v %	+ 9,3

ZDROJ: materiál „Analýza příjmů ze spotřebních daní za rok 2005“ zpracovaný GŘC

(mld. Kč)

Překročení předpokládaných rozpočtových příjmů na rok 2005 o 9,4 miliardy Kč výrazně ovlivnily, kromě vnějších vlivů, realizovaná opatření celní správy. Ovlivňující faktory jsou konkrétně dále uvedeny v podrobnější analýze k jednotlivým komoditám vybraných výrobků.

6.3.1 ANALÝZA K JEDNOTLIVÝM KOMODITÁM VYBRANÝCH VÝROBKŮ

Minerální oleje

TABULKA Č. 23 - PŘÍJMY SR Z SPD – MINERÁLNÍ OLEJ – ROK 2004, 2005

Celkový výnos spotřební daně z min. olejů za rok 2004	65,2
Celkový výnos spotřební daně z min. olejů za rok 2005	75,4
Odhad celkového výnosu uvedený ve státním rozpočtu 2005	67,9
Rozdíl oproti roku 2004	+10,2
Rozdíl oproti odhadu ze státního rozpočtu 2005	+ 7,5
Rozdíl oproti roku 2004 v %	+ 15,6
Rozdíl oproti odhadu ze státního rozpočtu 2005 v %	+11,0

ZDROJ: materiál „Analýza příjmů ze spotřebních daní za rok 2005“ zpracovaný GŘC

(mld. Kč)

Výběr spotřební daně z minerálních olejů nejvýrazněji ovlivnil celkové příjmy státního rozpočtu v položce spotřebních daní. Pozitivní význam tohoto výsledku tkví zejména v tom, že výběr této daně v průběhu roku byl rovnoměrný a současně nebyl způsoben zvýšením spotřeby minerálních olejů. Z přehledu údajů poskytnutých Českou asociací petrolejářského průmyslu a obchodu vyplývá, že hrubé dodávky hlavních ropných produktů pro trh v ČR za období 1-9/2005 představovaly 75,79% skutečnosti celkového roku 2004. Pohonné hmoty v součtu automobilových benzínů a motorové nafty činí na skutečnosti celkových dodávek roku 2004 podíl ve výši 73,48%. Uvedené skutečnosti odůvodňují závěr, že rozsáhlá a plošná opatření, která byla celní správou přijata, přinesla své výsledky.

Pozitivní dopad měla novela zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o SPD“), účinná od 1.7.2005, která zavedla zdanění „ostatních benzínů“ z důvodu jejich častého zneužívání k jiným, než určeným účelům. Současně byl zaveden nový typ nároku na vrácení SPD z „ostatních benzínů“, pokud byly použity ke stanovenému účelu.

Lih a lihoviny

TABULKA Č. 24 – PŘÍJMY SR Z SPD – LÍH A LIHOVINY – ROK 2004, 2005

Celkový výnos spotřební daně z lihu za rok 2004	5,3
Celkový výnos spotřební daně z lihu za rok 2005	5,8
Odhad celkového výnosu uvedený ve státním rozpočtu 2005	5,3
Rozdíl oproti roku 2004	+0,5
Rozdíl oproti odhadu ze státního rozpočtu 2005	+0,5
Rozdíl oproti roku 2004 v %	+9,4
Rozdíl oproti odhadu ze státního rozpočtu 2005 v %	+9,4

ZDROJ: materiál „Analýza příjmů ze spotřebních daní za rok 2005“ zpracovaný GŘC

(mld. Kč)

Nárůst výnosu spotřební daně z lihu oproti roku 2004 i oproti odhadu státního rozpočtu 2005 činí 0,5 miliardy Kč, tedy 9,4 %. Jedná se o významnou skutečnost. Ačkoliv nebyla v roce 2005 zvýšena sazba spotřební daně, došlo k absolutnímu nárůstu výběru daně v porovnání za předchozí roky poprvé od roku 2001, a to i přes to, že výběr této daně negativně ovlivnilo

prodloužení její splatnosti v roce 2005 z původních 40 na 55 dní. Situace na trhu s lihovinami se stabilizovala. Na základě přijatých opatření bylo do značné míry zamezeno nelegální výrobě lihu jako suroviny k výrobě konzumních lihovin. Svoji pozitivní roli zde mohlo sehrát i zavedení povinného značení lihu, jehož hlavní přínos by však měl být, v důsledku přechodného období, zřejmý až v roce 2006. Výrazné zlepšení v oblasti legality výroby lihovin potvrzuje i Unie výrobců lihovin.

Ke zvýšení výběru spotřební daně z lihu přispělo rovněž sledování evidencí a kontroly dodržování zákonných podmínek v pěstitelských pálenicích.

Údaje z oblasti značení lihu

Ke konci r. 2005 bylo celkem zaregistrováno ke značení lihu 733 podnikatelských subjektů.

TABULKA Č. 25 - POČ. OBJEDNÁVEK A VYDANÝCH A VRÁCENÝCH KONTROL. PÁSEK – r. 2005

Měsíc	Počet vydaných pásek	Počet vrácených pásek	Počet objednávek
červen	23 633 000	0	759
červenec	11 480 000	0	464
srpen	7 104 500	574 967	344
září	10 574 000	3 136	290
říjen	16 166 000	136 236	513
listopad	17 925 500	14 646	1 348
prosinec	12 030 000	129 395	2 783
Celkem	98 913 000	858 380	6 501

ZDROJ: materiál „Analýza příjmů ze spotřebních daní za rok 2005“ zpracovaný GŘC

(ks)

Pivo

TABULKA Č. 26 - PŘÍJMY SR Z SPD – PIVO – ROK 2004, 2005

Celkový výnos spotřební daně z piva za rok 2004	3,6
Celkový výnos spotřební daně z piva za rok 2005	3,5
Odhad celkového výnosu uvedený ve státním rozpočtu 2005	3,6
Rozdíl oproti roku 2004	- 0,1
Rozdíl oproti odhadu ze státního rozpočtu 2005	- 0,1
Rozdíl oproti roku 2004 v %	- 2,8
Rozdíl oproti odhadu ze státního rozpočtu 2005 v %	- 2,8

ZDROJ: materiál „Analýza příjmů ze spotřebních daní za rok 2005“ zpracovaný GŘC

(mld. Kč)

V roce 2005 nedošlo ke změnám sazeb spotřební daně z piva. Nepatrné snížení výnosů daně z piva je zapříčiněno snížením spotřeby piva v tuzemsku, zvýšením výroby piva s nižší stupňovitostí, kdy na úkor 12° piva se začalo vyrábět více 11° piva, zvýšením dopravy piva do členských států Evropského společenství a zvýšením exportu piva do třetích zemí. Tyto skutečnosti potvrzují i zástupci Českého svazu pivovarů a sladoven, s nímž GŘC uzavřelo dohodu o spolupráci.

Víno a meziprodukty

TABULKA Č. 27 - PŘÍJMY SR Z SPD – VÍNO A MEZIPRODUKTY – ROK 2004, 2005

Celkový výnos spotřební daně z vína za rok 2004	0,2
Celkový výnos spotřební daně z vína za rok 2005	0,3
Odhad celkového výnosu uvedený ve státním rozpočtu 2005	0,2
Rozdíl oproti roku 2004	+ 0,1
Rozdíl oproti odhadu ze státního rozpočtu 2005	+ 0,1
Rozdíl oproti roku 2004 v %	+ 50,0
Rozdíl oproti odhadu ze státního rozpočtu 2005 v %	+ 50,0

ZDROJ: materiál „Analýza příjmů ze spotřebních daní za rok 2005“ zpracovaný GŘC

(mld. Kč)

V roce 2005 nedošlo ke zvýšení spotřební daně z vína a meziproduktů. Ke zvýšení výnosu spotřební daně z vína a meziproduktů oproti odhadu ze státního rozpočtu 2005 došlo pravděpodobně zvýšením spotřeby šumivého vína a zvýšené oblibě meziproduktů, klasických dezertních dolihovaných vín. Dále se zde projeví výsledky kontrolní činnosti zaměřené na správnost určení předmětu daně z vína a meziproduktů (tiché víno versus šumivá vína a meziprodukty).

Tabákové výrobky a tabákové nálepky

TABULKA Č. 28 – PŘÍJMY SR Z SPD – TABÁK A TABÁK. NÁLEPKY – ROK 2004, 2005

Celkový výnos spotřební daně z tabáku za rok 2004	21,5
Celkový výnos spotřební daně z tabáku za rok 2005	25,4
Odhad celkového výnosu uvedený ve státním rozpočtu 2005	24,1
Rozdíl oproti roku 2004	+3,9
Rozdíl oproti odhadu ze státního rozpočtu 2005	+1,3
Rozdíl oproti roku 2004 v %	+18,1
Rozdíl oproti odhadu ze státního rozpočtu 2005 v %	+ 5,4

ZDROJ: materiál „Analýza příjmů ze spotřebních daní za rok 2005“ zpracovaný GŘC

(mld. Kč)

Novelou zákona o spotřebních daních došlo od července 2005 ke zvýšení sazeb daně u cigaret. Z důvodu očekávání tohoto zvýšení sazeb došlo v období první poloviny roku 2005 k masivnímu předzásobení výrobců cigaret tabákovými nálepkami, což ve svém důsledku znamenalo výrazný pokles výběru této daně v období září – prosinec 2005 (zdaňovací období červenec – říjen 2005). I přes nerovnoměrný odběr tabákových nálepek je výnos daně za rok 2005 vyšší o 1,3 mld. Kč oproti odhadu.

Změna sazeb spotřební daně z tabákových výrobků neovlivnila výraznou měrou návyky obyvatelstva, jelikož na trhu není žádný substituční výrobek, který by tabákové výrobky nahradil a kontrolní činnost celních orgánů minimalizuje obchodování s nelegálními tabákovými výrobky.

TABULKA Č. 29– POČET VYDANÝCH NABÁKOVÝCH NÁLEPEK – ROK 2005

Měsíc	Počet vydaných tabákových nálepek
leden	147 347 244
únor	105 268 956
březen	150 314 628
duben	158 745 504
květen	174 932 520
červen	342 640 452
červenec	3 775 968
srpen	7 529 360
září	21 746 592
říjen	23 830 620
listopad	91 519 704
prosinec	91 745 700

ZDROJ: materiál „Analýza příjmů ze spotřebních daní za rok 2005“ zpracovaný GŘC

(ks)

6.3.2 CELKOVÁ REKAPITULACE

TABULKA Č. 30 - PŘÍJMY SR Z SPD – CELKOVÁ REKAPITULACE

Příjmy dle komodit	Příjmy 2003	Příjmy 2004	Příjmy 2005	Předpokl. 2005	Index předpokl. 2005 (%)	Index 2005/2004 (%)
Minerální oleje	57,1	65,2	75,4	67,9	111	115,6
Lih	5,5	5,3	5,8	5,3	109,4	109,4
Pivo	3,59	3,61	3,5	3,6	97,2	97
Víno meziprodukty ^a	0,31	0,24	0,3	0,2	150	150
Tabák	17,7	21,5	25,4	24,1	105,4	118,1
Celkem	84,2	95,8	110,5	101,1	109,3	115,9

ZDROJ: materiál „Analýza příjmů ze spotřebních daní za rok 2005“ zpracovaný GŘC

(mld. Kč)

6.4 VÝVOJ CELKOVÉHO INKASA SPD ZA CELNÍ SPRÁVU

Následující tabulky obsahují vývoj celkového inkasa SPD za celní správu v letech 2004 a 2005. Zdrojem dat tabulek v kapitole 6.4 jsou materiály „Výsledky činnosti celní správy za rok 2004 a Výsledky činnosti celní správy za rok 2005“ zpracované GŘC.

TABULKA Č. 31 - CELKOVÉ PŘÍJMY SR Z SPD - POROVNÁNÍ ROKU 2004, 2005

	2004	2005	rozdíl	%
SPD z piva	3 084 484 847	3 503 152 557	418 667 710	113,6
SPD z tabák. výrobků a nálepek	22 004 553 743	25 427 898 110	3 423 344 367	115,6
SPD z vína a meziproductů	171 500 954	308 335 215	136 834 261	179,8
SPD z lihu a lihovin	3 751 371 717	5 774 327 450	2 022 955 733	153,9
SPD z minerálních olejů	58 739 416 629	77 689 538 968	18 950 122 339	132,3
celkem	87 751 327 890	112 703 252 300	24 951 924 410	128,4

(Kč)

TABULKA Č. 32 – VRÁCENÁ SPD

	2004	2005	rozdíl	%
Vrácení daně ozbroj. silám NATO	0	0	0	x
Vrácení SPD osobám s imunitou	- 9 114 068	-14 273 661	-5 159 593	156,6
Vrácení SPD /zelená nafta/	-1 261 107 178	-1 499 321 809	-238 214 631	118,9
Vrácení SPD /technické benziny/	- 603 607 988	-737 820 914	-134 212 926	122,2
Vrácení daně dle §56a SPD	0	-2 859 266	-2 859 266	x
celkem	-1 873 829 234	-2 254 275 650	-380 446 416	120,3

(Kč)

TABULKA Č. 33 - CELKOVÉ ČISTÉ PŘÍJMY SR Z SPD

	2004	2005	rozdíl	%
celkem	85 877 498 656	110 448 976 650	24 571 477 994	129

(Kč)

TABULKA Č. 33 - PŘÍJMY SR Z SPD - PIVO - POROVNÁNÍ - ROKY 2004, 2005

	2004	2005	rozdíl	%
leden	940 685	259 211 945	258 271 260	x
únor	17 180 838	276 096 190	258 915 352	x
březen	231 203 751	220 541 256	-10 662 495	95,4
duben	210 684 106	216 101 675	5 417 569	102,6
květen	249 835 857	279 337 745	29 501 888	111,8
červen	394 291 030	294 146 292	-100 144 738	74,6
červenec	282 195 405	322 603 448	40 408 043	114,3
srpen	371 280 368	370 010 246	-1 270 122	99,7
září	350 083 360	342 200 608	-7 882 752	97,7
říjen	380 420 670	343 235 337	-37 185 333	90,2
listopad	301 520 843	307 772 946	6 252 103	102,1
prosinec	294 847 934	271 894 869	-22 953 065	92,2
Celkem	3 084 484 847	3 503 152 557	418 667 710	114

(Kč)

TABULKA Č. 34 - PŘÍJMY SR Z SPD – TABÁK A TAB. NÁLEPKY - POROVNÁNÍ - ROKY 2004, 2005

	2004	2005	rozdíl	%
leden	1 974 994 933	2 536 524 082	561 529 149	128,4
únor	1 658 515 168	1 383 384 966	-275 130 202	83,4
březen	2 262 203 180	2 784 047 087	521 843 907	123,1
duben	1 780 043 649	2 370 634 292	590 590 643	133,2
květen	1 766 292 938	3 262 717 453	1 496 424 515	184,7
červen	547 559 403	4 176 741 782	3 629 182 379	x
červenec	1 549 224 800	2 078 878 428	529 653 628	134,2
srpen	2 138 989 264	6 282 254 084	4 143 264 820	x
září	1 831 968 029	97 143 217	-1 734 824 812	5,3
říjen	2 266 712 103	-617 593 112	-2 884 305 215	x
listopad	2 285 597 322	445 364 903	-1 840 232 419	19,5
prosinec	1 942 452 954	627 800 928	-1 314 652 026	32,3
celkem	22 004 553 743	25 427 898 110	3 423 344 367	116

(Kč)

TABULKA Č. 35 - PŘÍJMY SR Z SPD – VÍNO A MEZIPRODUKTY - POROVNÁNÍ - ROKY 2004, 2005

	2004	2005	rozdíl	%
leden	8 024 785	48 571 594	40 546 809	x
únor	1 261 259	78 009 761	76 748 502	x
březen	5 027 648	10 077 966	5 050 318	200,5
duben	4 962 939	13 620 578	8 657 639	x
květen	13 652 374	13 607 876	-44 498	99,7
červen	15 661 943	12 493 899	-3 168 044	79,8
červenec	14 701 860	23 277 218	8 575 358	158,3
srpen	27 163 676	24 693 752	-2 469 924	90,9
září	16 818 464	15 504 510	-1 313 954	92,2
říjen	16 897 423	20 538 695	3 641 272	121,5
listopad	22 981 671	22 045 177	-936 494	95,9
prosinec	24 346 912	25 894 189	1 547 277	106,4
celkem	171 500 954	308 335 215	136 834 261	180

(Kč)

TABULKA Č. 36 - PŘÍJMY SR Z SPD – LÍH A LIHOVINY - ROKY 2004, 2005

	2004	2005	rozdíl	%
leden	114 104 336	692 482 145	578 377 809	x
únor	50 952 511	736 868 596	685 916 085	x
březen	159 983 516	337 654 277	177 670 761	211,1
duben	287 318 197	384 254 481	96 936 284	133,7
květen	178 192 091	515 835 749	337 643 658	x
červen	300 916 190	384 017 094	83 100 904	127,6
červenec	451 554 880	376 802 168	-74 752 712	83,4
srpen	261 311 488	438 328 805	177 017 317	167,7
září	404 991 937	367 525 386	-37 466 551	90,7
říjen	410 025 322	487 036 229	77 010 907	118,8
listopad	513 932 232	477 012 618	-36 919 614	92,8
prosinec	618 089 017	576 509 902	-41 579 115	93,3
celkem	3 751 371 717	5 774 327 450	2 022 955 733	154

(Kč)

TABULKA Č. 37 - PŘÍJMY SR Z SPD – MINERÁLNÍ OLEJE - ROKY 2004, 2005

	2004	2005	rozdíl	%
leden	1 359 047 664	5 968 472 897	4 609 425 233	x
únor	1 201 410 031	8 050 668 123	6 849 258 092	x
březen	4 159 331 173	5 955 224 092	1 795 892 919	143,2
duben	4 410 681 341	5 110 421 793	699 740 452	115,9
květen	5 484 460 452	6 142 085 475	657 625 023	112
červen	4 090 760 404	5 942 590 626	1 851 830 222	145,3
červenec	6 127 919 935	6 321 302 353	193 382 418	103,2
srpen	6 246 223 009	7 757 991 333	1 511 768 324	124,2
září	7 111 621 554	5 202 829 317	-1 908 792 237	73,2
říjen	6 616 073 799	7 262 908 149	646 834 350	109,8
listopad	6 758 403 158	7 218 649 579	460 246 421	106,8
prosinec	5 173 484 109	6 756 395 231	1 582 911 122	130,6
celkem	58 739 416 629	77 689 538 968	18 950 122 339	132

(Kč)

7. ZÁVĚR

Nabytím účinnosti zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů se zcela změnil systém výběru spotřebních daní, jehož základním principem je zavedení režimu podmíněného osvobození od daně, který posouvá okamžik vzniku povinnosti daň přiznat a zaplatit ke konečnému spotřebiteli. Spotřební daň je z vybraných výrobků vybírána v zemi spotřeby bez ohledu na jejich původ. Komplexní správu spotřebních daní převzaly od územních finančních orgánů celní orgány k 1.1. 2004.

V roce 2004 se celní správě nepodařilo naplnit předpokládaný rozpočtový příjem ze spotřebních daní o 1,5 miliard Kč. Z následující analýzy skutečností, které nenaplnění očekávaného výnosu ze spotřební daně ovlivnily, vyplývá, že se jednalo o skutečnosti, které nebylo možno ze strany celní správy ovlivnit.

- **Minerální oleje**

U minerálních olejů došlo v prosinci 2004 k odkladu platby, který byl povolen do února 2005 u částky 2 262 162 891,- Kč. **Pokud by k tomuto odkladu nedošlo, celkový příjem do státního rozpočtu u položky spotřební daně by za rok 2004 činil 67,5 miliard Kč namísto 65,2 miliard Kč.**

- **Láh a lihoviny**

Jedním z důvodů pokles výnosu spotřební daně z lihu a lihovin o 3,7 % oproti roku 2003 a propadu o 1,1 miliard Kč, tedy o 17,2 % je předzásobení obchodníků, zpracovatelů i spotřebitelů lihu v roce 2003 v důsledku očekávaného zvýšení sazeb spotřební daně. Tato skutečnost způsobila propad ve výběru spotřební daně z lihu v roce 2004 o 0,3 miliard Kč. Z pokladního plnění v závěru roku 2004 je zřetelné, že situace na trhu s lihovinami se stabilizovala a došlo k pozvolnému nárůstu výběru spotřební daně z lihu. **Pokud by nedošlo k předzásobení trhu v listopadu a prosinci roku 2003, činil by celkový příjem státního rozpočtu za rok 2004 v položce spotřební daně z lihu 5,6 miliard Kč.**

Nárůst sazby spotřební daně do jisté míry zapříčinil i zvýšený zájem o nelegální výrobu lihu jako suroviny k výrobě konzumních lihovin. Nelegální (mimo bilanční) láh je jednak vyráběn na území České republiky a také část je dopravována z členských zemí EU ve formě „výrobků vyrobených ze zvláště denaturovaného lihu“ ke zpracování. Svou roli, byť co do objemu spotřební daně z lihu zanedbatelnou, má i domácí pálení.

- **Pivo**

V roce 2004 nedošlo ke změnám sazeb spotřební daně z piva. Nárůst výnosů daně z 3,5 miliardy Kč na 3,61 Kč se dá tedy přičíst vyšší spotřebě piva v tuzemsku, resp. vyšším neobchodním vývozům, tj. i vyšší spotřebě piva zahraničními turisty.

- **Víno a meziproducty**

K poklesu výnosu spotřební daně z vína a meziproductů oproti odhadu ze státního rozpočtu 2004 došlo především z důvodu významného rozšíření nabídky tichých vín a některých speciálně upravených druhů perlivých vín, které jsou zatíženy nulovou sazbou spotřební daně. Meziproducty, tedy klasická dezertní dolihovaná vína jsou nahrazována tichým vínem doaromatizovaným bylinami nebo přírodními či umělými aromatickými látkami a finální výrobek je i v tomto případě opět s nulovou sazbou spotřební daně.

- **Tabák a tabákové výrobky**

Výnos daně byl ovlivněn jednak změnou splatností daně v důsledku novely zákona o spotřebních daních s účinností od 1.5.2004. Touto novelou byla prodloužena splatnost daně z 30 dní na 60 dní po odebrání tabákových nálepek, čímž došlo k poklesu výnosu daně za rok 2004 o cca 1 miliardu Kč. Dalším důvodem bylo předzásobení tabákovými výrobky koncem roku 2003 v důsledku očekávaného zvýšení sazby spotřební daně došlo k reálnému poklesu výběru spotřební daně z tabákových výrobků v roce 2004 o 0,9 miliard Kč.

S ohledem na nepříznivý výsledek si celní správa vytýčila řadu opatření, která měla přispět k zefektivnění výběru spotřebních daní v roce 2005. Z výsledků dosažených v roce 2005 je zřejmé, že přijatá opatření byla účinná a přinesla podstatné zvýšení jejich celkového výnosu.

S ohledem na nepříznivý výsledek v roce 2004 si celní správa vytýčila řadu opatření, která měla přispět k zefektivnění výběru spotřebních daní v roce 2005. Z výsledků dosažených v roce 2005 je zřejmé, že přijatá opatření byla účinná a přinesla podstatné zvýšení celkového výnosu ze spotřebních daní.

V roce 2005 došlo k překročení předpokládaných rozpočtových příjmů na rok 2005 o 9,4 miliardy Kč. Tento výsledek ovlivnily především následující skutečnosti:

- **Minerální oleje**

Výběr spotřební daně z minerálních olejů nejvýrazněji ovlivnil celkové příjmy státního rozpočtu v položce spotřebních daní. Pozitivní význam tohoto výsledku tkví zejména v tom, že výběr této daně v průběhu roku byl rovnoměrný a současně nebyl způsoben zvýšením spotřeby minerálních olejů.

Pozitivní dopad měla novela zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů účinná od 1.7.2005, která zavedla zdanění „ostatních benzínů“ z důvodu jejich častého zneužívání k jiným, než určeným účelům. Současně byl zaveden nový typ nároku na vrácení SPD z „ostatních benzínů“, pokud byly použity ke stanovenému účelu.

- **Lih a lihoviny**

Nárůst výnosu spotřební daně z lihu oproti roku 2004 i oproti odhadu státního rozpočtu 2005 činí 0,5 miliardy Kč, tedy 9,4 %. Ačkoliv nebyla v roce 2005 zvýšena sazba spotřební daně, došlo k absolutnímu nárůstu výběru daně v porovnání za předchozí roky poprvé od roku 2001, a to i přes to, že výběr této daně negativně ovlivnilo prodloužení její splatností v roce 2005 z původních 40 na 55 dní. Situace na trhu s lihovinami se stabilizovala. Na základě přijatých opatření bylo do značné míry zamezeno nelegální výrobě lihu jako suroviny k výrobě konzumních lihovin. Svoji pozitivní roli zde mohlo sehrát i zavedení povinného značení lihu, jehož hlavní přínos by však měl být, v důsledku přechodného období, zřejmý až v roce 2006. Výrazné zlepšení v oblasti legality výroby lihovin potvrzuje i Unie výrobců lihovin.

Ke zvýšení výběru spotřební daně z lihu přispělo rovněž sledování evidencí a kontroly dodržování zákonných podmínek v pěstitelských pálenicích.

- **Pivo**

V roce 2005 nedošlo ke změnám sazeb spotřební daně z piva. Nepatrné snížení výnosů daně z piva je zapříčiněno snížením spotřeby piva v tuzemsku, zvýšením výroby piva s nižší stupňovitostí, kdy na úkor 12° piva se začlo vyrábět více 11° piva, zvýšením dopravy piva do členských států Evropského společenství a zvýšením exportu piva do třetích zemí. Tyto

skutečnosti potvrzují i zástupci Českého svazu pivovarů a sladoven, s nímž GŘC uzavřelo dohodu o spolupráci.

- **Víno a meziprodukty**

V roce 2005 nedošlo ke zvýšení spotřební daně z vína a meziproduktů. Ke zvýšení výnosu spotřební daně z vína a meziproduktů oproti odhadu ze státního rozpočtu 2005 došlo pravděpodobně zvýšením spotřeby šumivého vína a zvýšené oblibě meziproduktů, klasických dezertních dolihovaných vín. Dále se zde projeví výsledky kontrolní činnosti zaměřené na správnost určení předmětu daně z vína a meziproduktů (tiché víno versus šumivá vína a meziprodukty).

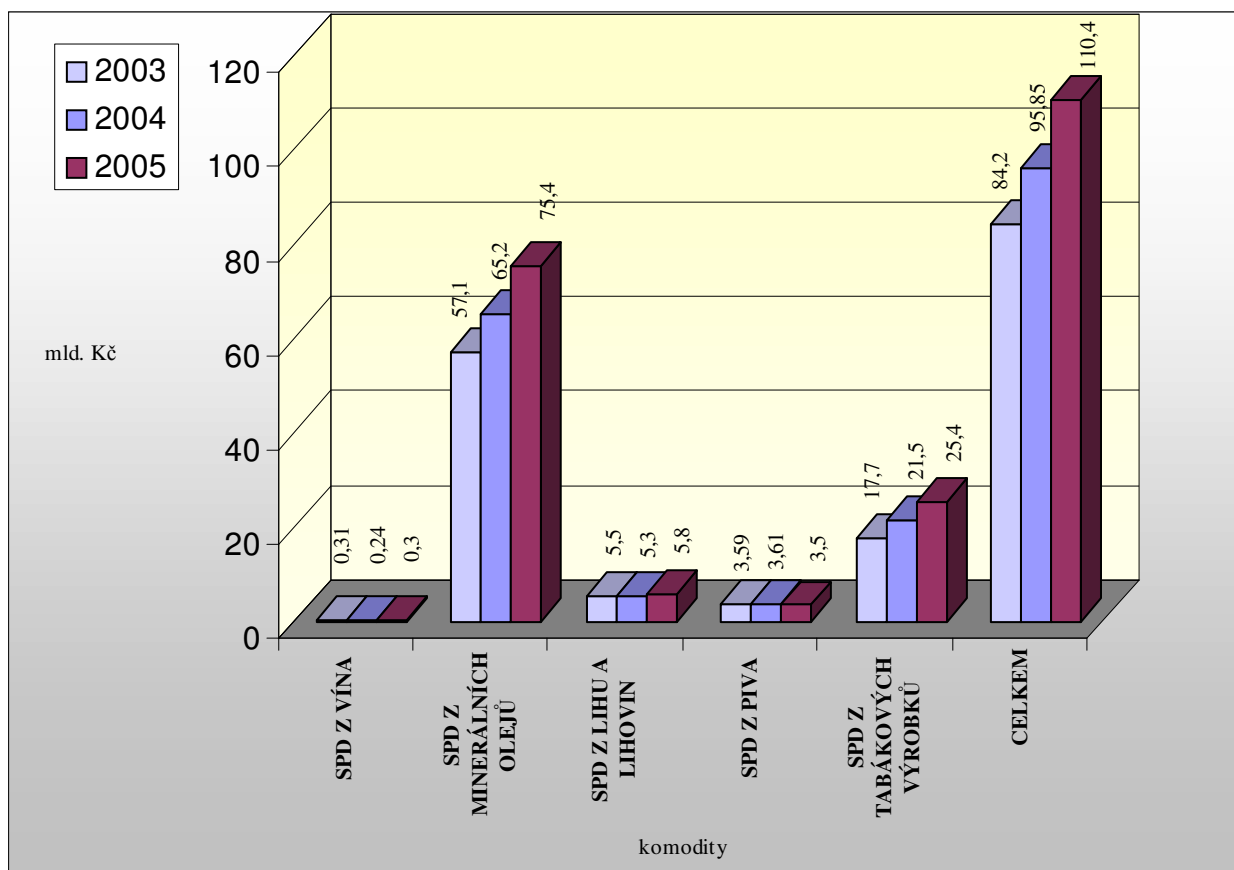
- **Tabák a tabákové nálepky**

Novelou zákona o spotřebních daních došlo od července 2005 ke zvýšení sazeb daně u cigaret. Z důvodu očekávání tohoto zvýšení sazeb došlo v období první poloviny roku 2005 k masivnímu předzásobení výrobců cigaret tabákovými nálepkami, což ve svém důsledku znamenalo výrazný pokles výběru této daně v období září – prosinec 2005 (zdaňovací období červenec – říjen 2005). I přes nerovnoměrný odběr tabákových nálepek je výnos daně za rok 2005 vyšší o 1,3 mld. Kč oproti odhadu.

Změna sazeb spotřební daně z tabákových výrobků neovlivnila výraznou měrou návyky obyvatelstva, jelikož na trhu není žádný substituční výrobek, který by tabákové výrobky nahradil a kontrolní činnost celních orgánů minimalizuje obchodování s nelegálními tabákovými výrobky.

Analýza příjmů státního rozpočtu ze spotřebních daní dle jednotlivých komodit v letech 2003 až 2005 je obsažena v následujícím grafu.

GRAF Č. 2 – PŘÍJMY SR Z SPD DLE KOMODIT – ROKY 2003 - 2005

Domnívám se, že stanovený cíl, tedy analyzovat změny ve správě spotřebních daní s dopady na příjmovou část státního rozpočtu, byl v práci splněn. Změny byly velmi rozsáhlé a naplnění očekávaných výnosů státního rozpočtu ze spotřebních daní v roce 2005 dokladuje správnost rozhodnutí převést kompletní správu spotřební daně do kompetence celní správy, využít její potenciál a umožnit užší spolupráci s orgány činnými v trestním řízení.

8. LITERATURA

Internetové stránky

- www.cs.mfcr.cz
- www.eurleg.cz
- <http://europa.eu.int/eur-lex/ex/cz/index.htm>
- <http://europa.eu.int/eur-lex/cs/dd/index.html>
- <http://isap.vlada.cz>
- www.sbirka.cz

Právní normy ČR

- Zákon č. 212/1992 Sb., o soustavě daní
- Zákon č. 587/1992 Sb., o spotřebních daních
- Zákon č. 199/1993 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 587/1992 Sb., o spotřebních daních
- Zákon č. 260/1994 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 587/1992 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 148/1995 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 587/1992 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 303/1993 Sb., o zrušení státního tabákového monopolu a o opatřeních s tím souvisejících.
- Zákon č. 45/1994 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 303/1993 Sb., o zrušení státního tabákového monopolu a o opatřeních s tím souvisejících
- Zákon č. 106/1995 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 303/1993 Sb., o zrušení státního tabákového monopolu a o opatřeních s tím souvisejících, ve znění zákona č. 45/1994 Sb. a zákona č. 40/1995 Sb.
- Zákon č. 61/1997 Sb. o lihu, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 217/2005 Sb., o spotřebních daních,
- Vyhláška č. 140/1997 Sb. o kontrole výroby a oběhu lihu a o provedení dalších ustanovení zákona o lihu s tím souvisejících
- Vyhláška č. 141/1997 Sb. o technických požadavcích na výrobu, skladování a zpracování lihu.
- Zákon č. 353/2003 Sb. o spotřebních daních
- Zákon č. 354/2003 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o spotřebních daních
- Vyhláška č. 370/2003 Sb., kterou se stanoví podmínky a náležitosti pro prokázání skutečností rozhodných pro posouzení žádosti o snížení zajištění spotřební daně nebo o upuštění od jeho poskytnutí
- Vyhláška č. 412/2003 Sb. o stanovení podmínek užívání průvodního dokladu pro dopravu

vybraných výrobků v režimu podmíněného osvobození od daně a jeho náležitosti

- Vyhláška č. 413/2003 Sb., kterou se stanoví způsob výpočtu nároku na vrácení spotřební daně zaplacené v cenách některých minerálních olejů prokazatelně použitých pro výrobu tepla a způsob a podmínky vedení evidence o nákupu a spotřebě těchto výrobků „vrácení spotřební daně z min. olejů“
- Vyhláška č. 433/2003 Sb. "vrácení spotřební daně z zelené nafty"
- Vyhláška č. 467/2004 Sb. "používání tabákových nálepek"
- Vyhláška č. 468/2004 Sb. "stanovení extraktu původní mladiny před zakvašením"

Právní normy EU

- Směrnice Rady 92/12/EHS ze dne 25. února o obecné úpravě držení, pohybu a sledování výrobků podléhajících spotřební dani, ve znění směrnice 92/108/EHS, 94/74/ES, 2000/44/ES a 2000/47/ES.
- Směrnice Rady 92/81/EHS o harmonizaci struktury spotřebních daní z minerálních olejů
- Směrnice Rady 92/79/EHS o sblížování daní z cigaret
- Směrnice Rady 92/80/EHS o sblížování daní jiných z tabákových výrobků než cigaret
- Směrnice Rady 92/82/EHS o sblížování sazeb spotřebních daní z minerálních olejů
- Směrnice Rady 92/83/EHS o harmonizaci struktury spotřebních daní z alkoholu a alkoholických nápojů
- Směrnice Rady 92/84/EHS o sblížování sazeb spotřební daně z alkoholu a alkoholických nápojů
- Směrnice 95/59/ES o daních jiných než daních z obratu, které ovlivňují spotřebu tabákových výrobků
- Směrnice Rady 2002/10/ES, kterou se mění směrnice 92/79/EHS, 92/80/EHS a 95/59/ES, pokud jde o strukturu a sazby spotřební daně z tabákových výrobků směrnice 1999/81/ES, kterou se mění směrnice 92/79/EHS o sblížování daní z cigaret, směrnice 92/80/EHS o sblížování daní z jiných tabákových výrobků než cigaret a směrnice 95/59/ES o daních jiných než daních z obratu, které ovlivňují spotřebu tabákových výrobků
- Směrnice Rady 92/108/EHS, kterou se mění směrnice 92/12/EHS o obecné úpravě, držení, pohybu a kontrole výrobků podléhajících spotřební dani a směrnice 92/81/EHS
- Nařízení Komise 884/2001/ES, kterým se stanoví prováděcí pravidla pro průvodní doklady pro přepravu vinařských produktů a pro evidenční knihy vedené v odvětví vína
- Nařízení Komise 31/96/ES o potvrzení o osvobození od spotřební daně
- Nařízení Komise 3199/93 o vzájemném uznávání postupů úplné denaturace lihu pro účely osvobození od spotřební daně
- Nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 ze dne 23. července 1987 o celní a statistické nomenklatuře a Společném celním sazebníku

- Nařízení 2719/92/EHS o průvodním úředním dokladu při přepravě výrobků podléhajících spotřební dani v rámci opatření podmíněným osvobozením od spotřební daně.

Odborná literatura

- Zákon o spotřebních daních s komentářem, Ing. Ivo Šulc, nakladatelství ANAGMoraviapress, 2004, ISBN 80-7263-190-X

Ostatní

- Materiály připravované GŘC pro MF ČR
- Měsíčník celní správy CLO DOUANE

9. PŘÍLOHY

PŘÍLOHA 1

PRÁVNÍ NORMY UPRAVUJÍCÍ VÝBĚR SPOTŘEBNÍCH DANÍ PŘED A PO 1.1.2004

1. PRÁVNÍ ÚPRAVA PŘED ROKEM 2004

Oblast spotřebních daní před rokem 2004 upravovaly tyto právní normy:

- Zákon č. 212/1992 Sb., o soustavě daní
- **Zákon č. 587/1992 Sb., o spotřebních daních**
- Zákon č. 199/1993 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 587/1992 Sb., o spotřebních daních
- Zákon č. 260/1994 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 587/1992 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 148/1995 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 587/1992 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 303/1993 Sb., o zrušení státního tabákového monopolu a o opatřeních s tím souvisejících.
- Zákon č. 45/1994 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 303/1993 Sb., o zrušení státního tabákového monopolu a o opatřeních s tím souvisejících
- Zákon č. 106/1995 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 303/1993 Sb., o zrušení státního tabákového monopolu a o opatřeních s tím souvisejících, ve znění zákona č. 45/1994 Sb. a zákona č. 40/1995 Sb.
- Zákon č. 61/1997 Sb. o lihu, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 140/1997 Sb. o kontrole výroby a oběhu lihu a o provedení dalších ustanovení zákona o lihu s tím souvisejících
- Vyhláška č. 141/1997 Sb. o technických požadavcích na výrobu, skladování a zpracování lihu.

Zákon č. 587/1992 Sb., o spotřebních daních - podle tohoto zákona se spotřební daně odváděly co nejbližší místu výroby nebo dovozu. V Evropské unii se však spotřební daně odvádějí naopak co nejbližší místu spotřeby. Tak je zajištěno, že se spotřební daně vybírají v tom členském státě, ve kterém jsou výrobky, které jsou předmětem těchto daní (dále jen "vybrané výrobky"), skutečně spotřebovány. Z těchto důvodů bylo nutno zákon č. 587/1992 Sb. novelizovat.

2. PRÁVNÍ ÚPRAVA PO ROCE 2004

2.1 ROK 2004

Oblast spotřebních daní upravují od roku 2004 následující právní normy:

- **Zákon č. 353/2003 Sb. o spotřebních daních**
- Zákon č. 354/2003 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o spotřebních daních
- Vyhláška č. 370/2003 Sb., kterou se stanoví podmínky a náležitosti pro prokázání skutečností rozhodných pro posouzení žádosti o snížení zajištění spotřební daně nebo o upuštění od jeho poskytnutí
- Vyhláška č. 412/2003 Sb. o stanovení podmínek užívání průvodního dokladu pro dopravu vybraných výrobků v režimu podmíněného osvobození od daně a jeho náležitosti
- Vyhláška č. 413/2003 Sb., kterou se stanoví způsob výpočtu nároku na vrácení spotřební daně zaplacené v cenách některých minerálních olejů prokazatelně použitých pro výrobu tepla a způsob a podmínky vedení evidence o nákupu a spotřebě těchto výrobků „vrácení spotřební daně z min. olejů“
- Vyhláška č. 433/2003 Sb. "vrácení spotřební daně z zelené nafty"
- Vyhláška č. 467/2004 Sb. "používání tabákových nálepek"
- Vyhláška č. 468/2004 Sb. "stanovení extraktu původní mladiny před zakvašením"

Zákon č. 353/2003 Sb. o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů - již plně odpovídá směrnicím Evropské unie pro spotřební daně. Změny, které nový zákon o spotřebních daních přináší, jsou tak podstatné, že je nebylo možné řešit pouhou novelou stávajícího zákona č. 587/1992 Sb., o spotřebních daních, ale tento zákon byl zcela zrušen včetně všech jeho dosavadních novel.

O složitosti problematiky spotřebních daní svědčí změny a doplnění, kterými zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních v krátké době prošel. Jedná se o změny a doplnění zákonem č. 479/2003 Sb., č. 237/2004 Sb. Změny se mimo jiné týkaly přechodných ustanovení zákona, která byla „likvidační“ zejména pro malé výrobce vybraných výrobků.

2.2 ROK 2005

Jedna z významných novel, zákon č. 217/2005 Sb., o spotřebních daních, nabyla účinnosti dnem 1. 7. 2005. Novelizovaná ustanovení podstatně ovlivňují činnost celních úřadů v postavení zejména obecného správce daně. Novelizace byla vynucena nejen potřebou předcházející nedostatečné právní úpravy, ale i změnami v předpisech komunitárního práva, upravujícího správu spotřebních daní.

PŘÍLOHA 2

ZVÝŠENÍ SAZEB SPOTŘEBNÍCH DANÍ OD 1. 1. 2004

Minerální oleje

- Motorové, technické a letecké benziny **olovnaté**

Zvýšení sazby spotřební daně 10 840 Kč/1000 l na 13 710 Kč/1000 l, tj. o 2,8 Kč/l (s DPH o 3,4 Kč/l).

- Motorové, technické a letecké benziny **bezolovnaté**

Zvýšení sazby spotřební daně 10 840 Kč/1000 l na 11 840 Kč/1000 l, tj. o 1 Kč/l (s DPH o 1,2 Kč/l).

- Střední, těžké plynové a těžké topné oleje (bývalá **motorová nafta a lehké topné oleje**)

Zvýšení sazby spotřební daně 8 150 Kč/1000 l na 9 950 Kč/1000 l, tj. o 1,8 Kč/l (s DPH o 2,2 Kč/l).

- **Těžké topné oleje**

Zvýšení sazby spotřební daně 0 Kč/t na 472 Kč/t, tj. o 472 Kč/t (s DPH o 576 Kč/t).

- **Zkapalněné ropné plyny pro pohon motorů**

Zvýšení sazby spotřební daně 2 850 Kč/t na 3 933 Kč/t, tj. o 1 083 Kč/t (s DPH o 4 171 Kč/t).

- **Zkapalněné ropné plyny použití pro pohon motorů ve zvláštních případech** (např. stacionární motory)

Snížení sazby spotřební daně 2 850 Kč/t na 1 290 Kč/t.

- **Stlačené plyny pro pohon motorů**

Zvýšení sazby spotřební daně 0 Kč/m³ na 3 355 Kč/t, tj. o 3 355 Kč/t (s DPH o 4 093 Kč/t).

- **Stlačené plyny použití pro pohon motorů ve zvláštních případech** (např. stacionární motory)

Zvýšení sazby spotřební daně 0 Kč/m³ na 387 Kč/t, tj. o 387 Kč/t (s DPH o 472 Kč/t).

Sazba daně pro tzv. **lehké topné oleje** kopíruje sazbu daně pro střední a těžké plynové oleje určené pro pohon motorů (dříve tzv. motorová nafta). Daň se bude vracet při jejich legální spotřebě pro výrobu tepla. Na rozdíl od situace před 1. 1. 2004 se však nebude daň vracet v plné výši, ale jen ve výši 9 290 Kč/1000 l. Rozdíl odpovídá minimální sazbě daně z kapalných topných médií platné pro členské státy Evropské unie. Ta činí 660 Kč/1000 l.

Stejným způsobem jako se zvyšily sazby daně u základních minerálních olejů, zvýšily se i sazby daně ze směsí minerálních olejů navzájem i s jinými látkami. U **bionafty**, platila snížená sazba daně ve výši 69 % sazby daně pro normální motorovou naftu, je tato snížená sazba zachována, to znamená ve výši 6 866 Kč/1000 l (současně platná sazba spotřební daně pro bionaftu je 5 624 Kč/1000 l, tj. zvýšení o 1,2 Kč/l, s DPH o 1,5 Kč/l). Sazby daně pro **zkapalněné ropné a stlačené plyny pro výrobu tepla** se nemění a zůstala zde **nulová sazba daně**.

Lív

- **Lív**

Zvýšení z 234 Kč/l (přepočítaného na absolutní etanol) na 265 Kč/l (přepočítáno na absolutní etanol), tj. o 31 Kč/l (s DPH o 37 Kč/l).

- **Lív obsažený v destilátech z pěstitelského pálení**

Zvýšení z 95 Kč/l. (přepočítaného na absolutní etanol) na 133 Kč/l (přepočítaného na absolutní etanol), tj. o 38 Kč/l. Např. spotřební daň u púllitru 40 % lihoviny vzroste o 6 Kč (s DPH o necelých 8 Kč).

Pivo

Sazba spotřební daně z piva se nezměnila, základní sazba spotřební daně je 24 Kč/hl. U malých nezávislých pivovarů je sazba nižší, než základní sazba, v závislosti na objemu výroby, vyjádřeném v hl za rok.

Víno

Počet sazeb spotřební daně z vína se snížil na 3 sazby. V souvislosti s příslušnou směrnicí EU došlo ke změnám ve struktuře předmětu daně. Z tohoto důvodu došlo vlivem přeřazení některých druhů výrobků do jiných kategorií i ke změně sazby spotřební daně.

- **Tiché víno**

Je stanovena sazba spotřební daně ve výši 0 Kč/l.

- **Šumivé víno**

Je sazba spotřební daně nezměněna, tj. 23,40 Kč/l.

- **Meziprodukty vína**

Je stanovena stejná výše sazby spotřební daně jako pro vína šumivá.

Tabákové výrobky

- **Cigarety**

Zvýšení sazeb spotřební daně z 0,31 Kč/kus + 22 % z ceny pro konečného spotřebitele na 0,48 Kč/kus + 23 % z ceny pro konečného spotřebitele. I nadále je počítáno s růstem sazeb spotřební daně u cigaret, neboť tyto sazby nedosahují minimálních sazeb EU.

- **Doutníky a cigarillos**

Zvýšení z 0,36 Kč/kus + 5 % z ceny pro konečného spotřebitele na 0,44 Kč/kus + 5 % z ceny pro konečného spotřebitele. Minimální sazba zůstala zachována, tj. 0,79 Kč/kus.

- **Tabák**

Zvýšení sazeb spotřební daně z 440 Kč/kg + 5 % z ceny pro konečného spotřebitele na 660 Kč/kg + 7 % z ceny pro konečného spotřebitele. Minimální sazba vzrostla z 440 Kč/kg na 660 Kč/kg.

PŘÍLOHA 3

ZÁKLAD DANĚ A SAZBY DANĚ VYBRANÝCH VÝROBKŮ (dle zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních v platném znění)

§ 47

Základ daně z minerálních olejů

(1) Základem daně je množství minerálních olejů vyjádřené v 1 000 litrech při teplotě 15 °C. To neplatí pro těžké topné oleje podle § 45 odst. 1 písm. c), pro zkapalněné ropné plyny a pro stlačené plyny, u nichž je základem daně množství vyjádřené v tunách čisté hmotnosti.

(2) Pro výpočet daně je rozhodující množství minerálních olejů v okamžiku vzniku povinnosti daň přiznat a zaplatit.

Vypočtené množství minerálních olejů, u kterých vznikla daňová povinnost, se zaokrouhluje na dvě desetinná místa.

§ 48

Sazby daně minerálních olejů

Kód nomenklatury	Text	Sazba daně
2710	motorové a technické benziny a letecké pohonné hmoty benzinového typu podle § 45 odst. 1 písm. a) s obsahem olova do 0,013 g/l včetně	11 840 Kč/1000 l
	motorové a technické benziny a letecké pohonné hmoty benzinového typu podle § 45 odst. 1 písm. a) s obsahem olova nad 0,013 g/l	13 710 Kč/1000 l
	Střední oleje, těžké plynové oleje a těžké topné oleje podle § 45 odst. 1 písm. b)	9 950 Kč/1000 l
	těžké topné oleje podle § 45 odst. 1 písm. c)	472 Kč/t
	odpadní oleje podle § 45 odst. 1 písm. d)	0 Kč/1000 l
2711	zkapalněné ropné plyny podle § 45 odst. 1 písm. e)	3 933 Kč/t
	zkapalněné ropné plyny podle § 45 odst. 1 písm. f)	0 Kč/t
	zkapalněné ropné plyny podle § 45 odst. 1 písm. g)	1 290 Kč/t
	stlačené plyny podle § 45 odst. 1 písm. h)	3 355 Kč/t
	stlačené plyny podle § 45 odst. 1 písm. i)	0 Kč/t
	stlačené plyny podle § 45 odst. 1 písm. j)	387 Kč/t

§ 69

Základ daně z lihu

Základem daně pro účely tohoto zákona je množství lihu vyjádřené v hektolitrech etanolu při teplotě 20 °C zaokrouhlené na dvě desetinná místa.

§ 70

Sazby daně z lihu

Sazby daně jsou stanoveny takto:

Kód nomenklatury	Text	Sazba daně
2207	líh obsažený ve výrobcích uvedených pod kódem nomenklatury 2207	26 500 Kč/hl etanolu
2208	líh obsažený ve výrobcích uvedených pod kódem nomenklatury 2208 s výjimkou destilátů z pěstitelského pálení	26 500 Kč/hl etanolu
	líh obsažený v destilátech ovocných z pěstitelského pálení ⁴⁹⁾	13 300 Kč/hl etanolu
ostatní	líh obsažený ve výrobcích uvedených pod ostatními kódy nomenklatury	26 500 Kč/hl etanolu

§ 84

Základ daně z piva

Základem daně je množství piva vyjádřené v hektolitrech.

§ 85

Sazby a výpočet daně z piva

(1) Základní sazba daně z piva a snížené sazby daně z piva pro malé nezávislé pivovary za 1 hektolitr a každé celé procento extraktu původní mladiny, ze které bylo pivo vyrobeno, před zakvašením, jsou stanoveny takto:

Kód nomenklatury	Sazba daně v Kč/hl za každé celé procento extraktu původní mladiny					
	Základní sazba	Snížené sazby pro malé nezávislé pivovary				
		Velikostní skupina podle výroby v hl ročně				
		do 10 000 včetně	nad 10 000 do 50 000 včetně	nad 50 000 do 100 000 včetně	nad 100 000 do 150 000 včetně	nad 150 000 do 200 000 včetně
2203, 2206	24,00 Kč	12,00 Kč	14,40 Kč	16,80 Kč	19,20 Kč	21,60 Kč

§ 95

Základ daně z vína a meziproduktů

Základem daně je množství vína a meziproduktů vyjádřené v hektolitrech.

§ 96

Sazby daně z vína a meziproduktů

Sazby daně jsou stanoveny takto:

Text	Sazba daně
Šumivá vína podle § 93 odst. 2	2 340 Kč/hl
Tichá vína podle § 93 odst. 3	0 Kč/hl
Meziprodukty podle § 93 odst. 4	2 340 Kč/hl

§ 102

Základ daně z tabákových výrobků

- (1) Základem daně pro procentní část daně u cigaret, doutníků, cigarillos a tabáku je cena pro konečného spotřebitele
- (2) Základem daně pro pevnou část daně u cigaret, doutníků a cigarillos je množství vyjádřené v kusech a u tabáku množství vyjádřené v kilogramech.
- (3) Cenou pro konečného spotřebitele cigaret nejprodávanější cenové kategorie se rozumí nejrozšířenější cena cigaret pro konečného spotřebitele stanovená podle prodeje tabákových nálepek u Celního úřadu Kutná Hora (dále jen "pověřený celní úřad") za předchozí kalendářní rok. Tato cena slouží k výpočtu výše sazeb u cigaret.

§ 103

Cena pro konečného spotřebitele

- (1) Cenou pro konečného spotřebitele se rozumí cena, která je stanovena na základě zvláštního právního předpisu⁶¹⁾ jako cena pro konečného spotřebitele jednotkového balení určeného k přímé spotřebě, nestanoví-li tento zákon jinak. Tato cena obsahuje i daň z přidané hodnoty.
- (2) Výrobce se sídlem, popřípadě místem pobytu v jiném členském státě může pověřit osobu se sídlem, popřípadě místem pobytu na daňovém území České republiky, která je oprávněna dopravovat tabákové výrobky v režimu podmíněného osvobození od daně z jiného členského státu k podání návrhu na stanovení ceny pro konečného spotřebitele.
- (3) Pro tabákové výrobky se stejným obchodním názvem a o stejném počtu kusů, popřípadě množství kilogramů v jednotkovém balení musí být stanovena stejná cena pro konečného spotřebitele.
- (4) Pro tabákové výrobky, které nejsou značeny tabákovými nálepkami, je cena pro konečného spotřebitele totožná s cenou stanovenou pro tabákové výrobky, které musí být značeny tabákovou nálepkou, se stejným obchodním názvem a o stejném počtu kusů, popřípadě množství kilogramů v jednotkovém balení.
- (5) Pro cigarety, které se neprodávají na daňovém území České republiky, je cenou pro konečného spotřebitele cena cigaret nejprodávanější cenové kategorie.

(6) Pro výpočet daně je rozhodující hmotnost tabáku v okamžiku vzniku povinnosti daň přiznat a zaplatit.

§ 104

Sazby a výpočet daně z tabákových výrobků

(1) Sazby daně jsou stanoveny takto:

Text	Sazba daně		
	Pevná	Procentní	
Cigarety	0,48 Kč/kus	23 %	celkem nejméně však u cigaret provazcových a cigaret filtrových délky do 70 mm včetně 0,90 Kč/kus a u cigaret filtrových délky nad 70 mm 0,96 Kč/kus
Doutníky, cigarillos	0,44 Kč/kus	5 %	celkem nejméně však 0,79 Kč/kus
Tabák ke kouření - jemně řezaný tabák určený pro ruční výrobu cigaret	600 Kč/kg	7 %	celkem nejméně však 660 Kč/kg
- ostatní tabák ke kouření	600 Kč/kg	7 %	celkem nejméně však 660 Kč/kg
Ostatní tabák určený k jiným účelům	600 Kč/kg	7 %	celkem nejméně však 660 Kč/kg

(2) Sazby daně jsou stanoveny takto:

Text	Sazba daně		
	Pevná	Procentní	
Cigarety	0,48 Kč/kus	23 %	celkem nejméně 0,94 Kč/kus
Doutníky, cigarillos	0,44 Kč/kus	5 %	celkem nejméně však 0,79 Kč/kus
Tabák ke kouření - jemně řezaný tabák určený pro ruční výrobu cigaret	600 Kč/kg	7 %	celkem nejméně však 660 Kč/kg
- ostatní tabák ke kouření	600 Kč/kg	7 %	celkem nejméně však 660 Kč/kg
Ostatní tabák určený k jiným účelům	600 Kč/kg	7 %	celkem nejméně však 660 Kč/kg

10. ÚDAJE PRO KNIHOVNICKOU DATABÁZI

Název práce	Vliv změny výběru spotřebních daní na příjmy státního rozpočtu
Autor práce	Petra Bálková
Obor	Ekonomika veřejného sektoru
Rok obhajoby	2006
Vedoucí práce	doc. Ing. Antonín Pešek, CSc.
Anotace	Analýza vlivu změn ve výběru spotřebních daní vyplývajících z nově přijatého zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních v platném znění. Cílem je zjištění jakým způsobem nový zákon a veškeré změny s ním spojené ovlivnily příjmy státního rozpočtu a dále jaké jsou dopady aplikace nového zákona v oblasti správy spotřebních daní.
Klíčová slova	Spotřební daně, zákon o spotřebních daních, Evropská unie, Celní správa ČR, vybrané výrobky, příjmy, státní rozpočet